

LETO XI

Številka 34

Jesenice 29. avgusta 1969

**ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA
KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE**

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Vari — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarnja« Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Sestanek pred referendumom na Ravnah Zavest naših železarjev je dovolj visoka, da vedo, da je samo v povezanosti slovenskih železarjev njihova moč in bodočnost

V soboto 23. avgusta je predsednik koordinacijskega odbora za združevanje slovenskih železarn Gregor KLANČNIK, direktor železarn Ravne, na predlog predstavnikov samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij vseh treh železarn in po sklepu odbora, sklical sestanek predstavnikov samoupravnih in upravnih organov ter družbenopolitičnih organizacij železarn Jesenice, Ravne in Štore. Sestanka v Domu železarjev na Ravnah se je udeležilo čez 80 železarjev iz vseh treh železarn, navzoči pa so bili tudi član izvršnega sveta SRS inž. Ivan Zupan, predsednik odbora sindikata industrije in rudarstva Jože Globačnik, direktor metalurškega inštituta inž. Lojze Prešeren in številni predstavniki tiska.

Ko je predsednik koordinacijskega odbora Gregor Klančnik pozdravil vse navzoče in povedal, kaj je namen sestanka, je prebral uvodni referat, ki ga v celoti objavljamo. Za njim je spregovoril Tugomir VOGA, direktor železarn Štore, ki je v zgoščenih besedah predstavil štorsk železarno in težave ter probleme, s katerimi se je železarna srečavala in se še srečuje. Poudaril je, da se tudi pri njih poslovni rezultati izboljšujejo in že nakažujejo pozitivni uspeh. Govoril je tudi o nadaljnjem razvoju, investicijskih vlaganjih, proizvodnem programu in proizvodnih ter poslovnih rezultatih.

Sam akt združevanja še ne bo pomenil boljšega položaja za njihovo železarno, šele bolj usklajeno, bolj racionalno in načrtno delo med slovenskimi železarnami in nadaljnje povezovanje s kovinsko predelovalno industrijo Slovenije je jamstvo za uspeh, je nadaljeval direktor Voga. Trenutni finančni rezultati posamezne železarn ne bi smeli povzročati dilem pri združevanju, ta različnost naj bo spodbuda, da probleme čimprej odpravimo in dosežemo napredek, kajti perspektiva združenega podjetja je zelo ugodna. Mi hočemo delovati v združenem podjetju, kajti z nastankom tako močne asociacije, bodo poleg drugega nastopili tudi

drugačni odnosi navzven, je zaključil govornik.

Direktor železarn Jesenice mag. inž. Peter KUNC je govoril o povojnem razvoju podjetja. Proizvodnja je v železniški železarni v zadnjih sto letih rasla od 1.000 ton na 326.000 ton doseženih lani. Zatem je govoril o prizadevanjih delovnega kolektiva za rekonstrukcijo železarn in o doseženih proizvodnih in poslovnih rezultatih ter pri tem poudaril, da letos tekoče poslovne izgube ne bo. Ko je direktor predstavljal železarno, je omenjal tudi vzroke za slabe poslovne rezultate, ki so poleg nekaterih subjektivnih in drugih slabosti, tudi v prepočasnem izvrševanju prve faze rekonstrukcije podjetja, ki bi morala biti zaključena že leta 1966, oziroma 1967. V drugi fazi rekonstrukcije, je nadaljeval direktor Kunc, bo potrebna izgradnja nove hladne valjarne, nadaljnja prizadevanja pa bodo morala biti usmerjena v še večjo specializacijo in v pospešeno povezovanje s kovinsko predelovalno industrijo.

Ko je direktor železarn Ravne Gregor KLANČNIK predstavljal svoj delovni kolektiv, je naglasil, da so tudi v Mežiški dolini pričeli taliti jeklo že pred 350 leti. Proizvodnja surovega jekla v železarni Ravne se je dvignila od 7.000 ton med obema vojnama na 150.000 ton letos, v letu 1970 pa že predvidevajo od

(nadalj. na 3. str.)

PREDSEDNIK REPUBLIKE

Beograd, 14. avgusta 1969,

RADNOM KOLEKTIVU
ŽELJEZARE

JESENICE

Srdačno zahvaljujem na pozdravima koje ste mi uputili sa proslave 100-godišnjice rada Železare i želim mnogo uspeha u vašem daljem stvaralačkom radu.

Naša ustna anketa pred referendumom slovenskih železarn Pošteni in iskreni odgovori naših sodelavcev

Že v naši zadnji številki smo v leteči ustni anketi želeli zvedeti, kaj mislijo naši sodelavci o integraciji slovenskih železarn. Z istim namenom smo se podali v delovne enote tudi danes in vsem, ki smo jih slučajno izbrali, zastavili enako vprašanje. Velika večina nam je zelo ljubeznivo odgovarjala na zastavljeno vprašanje, zelo, zelo redki posamezniki pa so se zmužnili, češ da o tem nič ne vedo, ali pa z izgovorom, da se jim mudi, čeprav jih je novinarjevo oko opazilo, kako se pred njim skrivajo za zloženo pločevino. Pa vendar, ti zelo redki posamezniki ne pokvarijo vtisa, ki smo ga dobili, da naši sodelavci zelo iskreno in pošteno odgovarjajo tako, kakor mislijo. Vsem lepa hvala!

VPRAŠANJE: Kaj menite o integraciji slovenskih železarn, ali ste o utemeljenosti in ekonomskih interesih združitve dovolj informirani, ali so vam še katere stvari nejasne?

ODGOVORI:
Ivan ČOP, rafiner v pocinkovalnici valjarne 1300: Po mojem mnenju je integracija slovenskih železarn dobra stvar in jaz se s tem stri-

njam. Mislim, da bo to dobro za ves kolektiv. Za moje potrebe sem o integraciji dovolj obveščen, nekaj sem prebral v Železarju, pa tudi knjižico, ki smo jo dobili sem prebral.

Slavko KOREN, asistent v valjarni 1300: Integracija slovenskih železarn, kakor napovedujejo in kakor je zasnovana, kar smo prebrali tudi v knjižici, izgleda, da bo do-

bra stvar. Če bomo skupno nastopali slovenski železarji in če bomo naše napore znali usklajevati, prav gotovo z združitvijo slabše ne more biti, kvečjemu bolje.

Kdor je prebral knjižico, ki smo jo prejeli vsi in kdor je zasledoval pisanje v Železarju, je dovolj informiran, seveda pa kdor nima interesa in ni prebral o tem ne ve dovolj, ali pa govori celo nasprotno. Prav gotovo pa če se bo združevanje gradilo naprej, bo potrebno še dodatno informiranje ali v Železarju, ali v posebni knjižici. Kar je sedaj v programu, je vse zajeto v knjižici, marsikaj pa bo zahtevalo še dodatnih tolmachenj v razgovorih o pogodbi in statutu združenega podjetja.

(nadalj. na 2. str.)

Lep pozdrav športnikom slovenskih železarn

Združevanje je neizbežno

V troje — večja poslovna moč

Šesti kongres ZSJ poudarja, da je v procesu INTEGRACIJE, zasnovanem na samoupravnih osnovi in ekonomskem interesu delovnih ljudi, zajeto bistvo gospodarske in družbene reforme. Končni cilj procesa INTEGRACIJE je ustvaritev velikih, povezanih sistemov z delovno enoto kot izhodiščno osnovo. Z drugimi besedami INTEGRACIJA je povezovanje posameznih delovnih skupin v večje enote — tovarne v interesu vseh, da bi bolje gospodarili, da bi dosegali boljše gospodarske učinke, boljši dohodek in boljše osebne dohodke.

Poudarjam da je možno le z INTEGRACIJO pospešeno zupuščati dosedanje oblike organizacije gospodarjenja, kakršne so nastale v ekstenzivnih razmerah gospodarskega razvoja. To ustvarja pogoje za oblikovanje sodobnih oblik družbenega dela, ki bodo proizvodnjo in razvojno politiko zasnovali na specializaciji vseh oblik družbenega dela ob ekonomičnosti in rentabilnosti v poslovanju, kar pa bo osnova za hitrejši napredek proizvodnje in za porast standarda članov kolektiva.

Zaradi tako zasnovanih priprav in razprav na upravi, delavskem svetu Železarne in vodstvih družbeno političnih organizacijah, ki se vršijo v zadnjem obdobju v Železarni, je možno ugotoviti iz programa dela tri začrtane poti:

— prvo so prizadevanja samoupravnih organov od delavskega sveta Železarne do delovne skupine v obratu.

— druga je dejavnosti organizatorjev proizvodnje od glavnega direktorja do vodja delovne skupine,

— tretja pa je aktivnost družbeno političnih organizacij, katere značilnost je v povezanosti s prizadevanji samoupravnih organov in organizatorjev proizvodnje z ene strani, z druge pa, z aktivnostjo med člani kolektiva.

Referendum mora uspeti, drugače tudi biti ne more, ker bi sicer sami sebe obsodili na postopen propad. Skupni interesi nas silijo, da usklajujemo proizvodnjo — poslovno politiko, razširjeno reprodukcijo, tržne raziskave, razvojno delo, finančno politiko, enoten nastop pri predstavniških in drugih organih itd. Pri vsem tem lahko pridobimo, ničesar pa ne moremo izgubiti.

Letos mineva 100 let odkar so se združili železarski obrati na Gorenjskem, prav sedaj pa se združuje slovensko železarstvo v osnovno celico združenega dela. Gospodarska reforma, ki s svojimi zahtevami sili k racionaliziranju proizvodnje in poslovanja nas je privedla, da v novih pogojih krepimo svojo poslovnost.

Prepričan sem, da naša Železarna — delovni kolektiv s spojitvijo v združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE ne tvega. Da z odločitvijo na dan referenduma, ki bo 15. 9. 1969 lahko glasujemo zavestno za boljšo prihodnost, da bomo ravijali in krepili že začrtane naloge in cilje, katere nam prinaša INTEGRACIJA SLOVENSkih ŽELEZARN JESENIC, RAVNE IN STORE.

Predsednik TO OOS ŽJ
Mlinarič Srečko

Pošteni in iskreni odgovori naših sodelavcev

(nadalj. s 1. str.)

Franc FRELIH, pakater v valjarni 1300: Združitev slovenskih železarn je zelo dobra zamisel. Če je združenih več podjetij skupaj, se dosega večji in boljši rezultati, lažje se v medsebojnem dogovarjanju rešujejo problemi in tehnologija. Sploh stvari lažje in boljše tečejo. Osebnostno mislim, da sem o vsem tem dovolj informiran, ker redno berem Železarja, pa tudi v drugem tisku in radiu je bilo o tem v zadnjem času veliko povedane. Moje mnenje je, da smo z združitvijo že nekoliko zakasneli.

Vito PRAPROTNIK, delavec v valjarni 1300: O združevanju slovenskih železarn ne vem veliko, ker ne berem. Po tem, kar sem slišal in če bo ta zamisel uspela, mislim, da bo to zelo pametno, videli pa bomo, kako se bo vsa stvar razvijala.

Janko OVSENIK, dninski delovodja v valjarni 1300: Če gledam na integracijo slovenskih železarn z vidika ekonomike in perspektive, je integracija za črno metalurgijo nujnost. Menim tudi to, da ima eno večje podjetje dosti manj možnosti za likvidacijo, oz. obratno možnosti za napredek, kakor sedanja razbita podjetja. Združene železarne bodo tudi lažje reševale svojo notranjo problematiko in naloge, bolj avtoritativno pa bodo lahko nastopale tudi navzven.

Na vsak način se o integraciji dovolj piše, veliko v Železarju pa tudi drugje, zelo nazorno, kratko in jedrnatop je to napisano tudi v knjižici, ki jo je izdal koordinacijski odbor. Jaz zase sem dovolj informiran, določena vprašanja in nejasnosti pa bodo prav gotovo nastale pri kasnejšem praktičnem ureničevanju sedanjih zamisli.

Stane ŽELEZNIKAR, tehtalec v adjuštaži valjarne 1300: Prav posebno veliko o integracijskih prizadevanjih nisem informiran, nekaj sem bral v Železarju, nekaj pa v knjižici, ki smo jo prejeli, zanima nas pa, kako železarji v ostalih železarnah mislijo. Mislim, da integracija mora uspeti, ker bo bolj načrtna in specializirana proizvodnja, to pa mora roditi tudi boljše poslovne rezultate. Pri nas v obratu so težave v tem, ker prav malo vemo, kaj bo z nami, nihče nam ne pove nič točnega, ne vemo, ali se ukinja proizvodnja pri nas po nalogu nekih višjih organov ali je ta zamisel zrasla pri nas. V našem primeru glede na integracijo slabo izgleda, ker se ukinja proizvodnja, oziroma ne vemo, kaj bo z nami jutri.

Alojz RAZPET, rezalec pločevine v valjarni 1300: Mislim, da združevanje ni neumno, ker bomo združeni lahko bolj načrtno delali in predstavljali tudi večjo silo.

Bral sem tako Železarja kakor knjižico in mislim, da kdorkoli je prebral knjižico in sledi sestavki v Železarju, je lahko dovolj informiran. Želim, da bi z referendumom uspeli in da bi imel kolektiv čimprej tudi koristi od tega.

Marjan BRATKOVIČ, delavec v valjarni 1300: Meni se zdi, da bo v združenih železarnah bolje. Mnogo večje možnosti bodo za investicije in zamenjavo starih, iztrošenih postrojenj. O globljih prednostih združenih železarn nisem informiran, ker se tudi ne zanimam dovolj. Železarja sicer berem, vendar se bolj zanimam za šport. Osebnostno pa mislim, da bo združitev dobra stvar.

Halim SUHONJIC, delavec v valjarni 1300: Mi smo slabo informirani, ker nas nihče ne obvešča, slovensko pa slabo razumem in zato mi tudi branje nič ne pomaga.

Franc VALENTAR, delovodja v valjarni 1300: Delavci v moji skupini so o tem dobro obveščeni. Do združitve je moralo priti, to je tudi zgodovinski trenutek in ekonomsko zelo pomemben. Ljudje so sicer imeli razne pripombe, vendar smo jim poskušali vse razložiti, pa tudi mnogo takih primerov iz gospodarsko razvitih držav smo jim povedali. Osebnostno mislim, da je prav in skrajni čas, da je do tega prišlo. Sedanja razdrobljenost je samo škodila, ker smo drug drugemu bolj konkurirali, kakor pomagali. Sedaj bomo lahko bolj enotno nastopali na tržišču in tudi smotrno delili proizvodni program. Kar se tiče obveščenosti, sem dovolj informiran pa tudi drugi so lahko, samo če hočejo. Že dalj časa o tem piše Železar, prejeli smo tudi knjižico z dovolj zgoščenim besedilom, pa tudi radio in drugi tisk je o tem veliko poročal. Seveda vprašanja se še pojavljajo, vendar se ljudem da dopovedati.

Milka HRVAČANIN in Zilka PAŠIČ, prva in druga paketerka v valjarni 1300: O teh stvareh še nisva brali, ker so naju preveč notranje krivice v obratu pretresle, čeprav mislija, da je združevanje dobro. Boli naju namreč to, da se v obratu v glavnem premeščajo neslovenke. Čeprav sva več let pošteno delali, dosegali normo in sva brez zamujene ure, morava poleg še treh neslovenk na drugo delovno mesto in niti ne veva še na kakšno, sem pa pridejo druge in domnevava, da celo po protekciji. Z dvema otrokoma, je dodala Milka Hrvčanin, res ne morem delati tudi ponoči. To naju boli in zato tudi ne spremljava tekočih dogodkov.

Ela LESKOVAR, prebiralka v valjarni 1300: O združevanju sem že informirana in

mislim, da se s tem mora marsikaj izboljšati. Mislim, da je to pametna reč in da se bodo tudi osebni dohodki izboljšali. O tem je veliko govoril tudi delovodja.

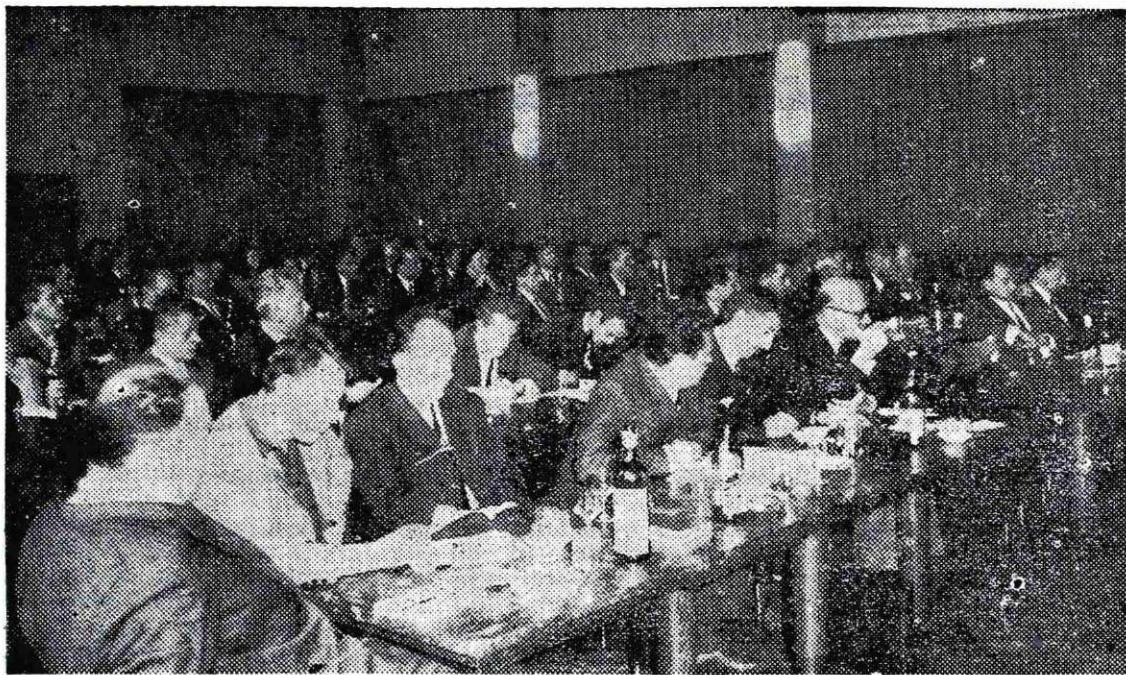
Joža BIZJAK, vratar pri glavnem vhodu v valjarno Javornik: Združevanje slovenskih železarn je zelo pametno, ker nam lahko prinese mnogo novega, tako v nadaljnjem razvoju, kakor v poslovanju. O tem sem dovolj informiran tako prek Železarja kakor drugih informacij, pa tudi na sestankih smo o tem veliko govorili. Osebnostno mislim, da je združitev zelo pametna stvar.

Jože ZUPAN, šef obratnega knjigovodstva: Po mojem mnenju je integracija ne samo dobra, ampak tudi nujno potrebna, posebno če gledamo na nadaljnji razvoj železarstva v Sloveniji. Pri tem mislim predvsem bolj načrtno usmerjanje proizvodnje in specializacijo. Osebnostno sem za integracijo, seveda s pripombo, da se bodo morale zamisliti o bodočem sodelovanju dosledno izvajati, ne da bi se pri tem protežirala ena ali druga tovarna. Tudi informiran sem dovolj tako po upravni liniji, kakor prek Železarja, seveda pa sem prebral tudi knjižico ki smo jo dobili.

Emil NOČ, pravni referent: Osebnostno sem mnenja, da je predvidena integracija slovenskih železarn šele začetek nekega, za nas novega ekonomskega procesa, ki ga pogojuje sam razvoj, čeprav je v svetu ta proces že znan in trajno prisoten. Ne glede na to, kako posamezniki gledajo na združitev, nas bo ekonomski razvoj v svetu prisilil, da bomo morali tudi sami slediti zahtevam sodobne ekonomike in domačega ter tujegega tržišča. Mnenja sem, da je bilo zelo veliko narejeno za informiranje kolektiva in kdor je prisljuhlil temu, je prav gotovo dovolj informiran.

Jana KOŠIR, administratorka v registraturi: Zdi se mi, da je združitev železarn ne samo potrebna, ampak tudi nujna. Rezultati se prav gotovo ne bodo pokazali kar čez noč, tako kot nekateri mislijo, v nekaj letih pa bodo prav gotovo doseženi boljši poslovni in ekonomski rezultati, kakor če bi železarne ostale razdrobljene. Glede informiranosti mislim, da se ne more pritoževati nihče, ker smo vsi prejeli informativno knjižico, razen tega Železar stalno piše o tem prizadevanju, mnogo pa smo govorili tudi na raznih sestankih.

**Dopisujte v
Železarja!**

Na Ravnah se je sestalo nad 80 slovenskih železarjev

Zavest naših železarjev je dovolj visoka, da vedo, da je samo v povezanosti slovenskih železarjev njihova moč in bodočnost

200.000 do 230.000 ton proizvodnje surovega jekla. Gospodarska reforma, je naglasil direktor Klančnik, je neugodno vplivala tudi na poslovne rezultate v njihovem delovnem kolektivu, medtem ko letos beležijo ponoven vzpon. Zatem je direktor Klančnik govoril o sedanjih poslovnih rezultatih podjetja, o ustvarjenih skladih, o problemu ne likvidnosti in o novih naložbah v osnovna in obratna sredstva. V zaključku se je Gregor Klančnik dalj časa držal še ob dejstvu nujne integracije slovenskih železarn in o nadaljnjem povezovanju s kovinsko-predelovalno industrijo.

Po odmoru se je prvi prijavil k besedi član izvršnega sveta Slovenije inž. Ivan ZUPAN, čigar razpravo v celoti objavljamo, za njim pa je spregovoril Jože GLOBACNIK, predsednik republiškega odbora sindikata industrije in rudarstva. O koristnosti in nujnosti integracije smo že mnogo govorili in sindikat je ta prizadevanja veskozi podpiral, je dejal tov. Globačnik v svoji razpravi. Pri sedanjih integracijskih prizadevanjih ne gre za neke politične oblike integracije, ampak gre za resnično ekonomsko integracijo, ki je vsestransko nujna in utemeljena, je nadaljeval predsednik Globačnik. Pri republiškem odboru smo s tem namenom formirali tudi iniciativni odbor za integracijo slovenskih železarn, ki je spremljal in spodbujal prizadevanja in pomagal soustvarjati osnove za bodoči statut združenega podjetja. Čeprav smo bili nekajkrat nezadovoljni s prepočasnostjo reševanja tega vprašanja, danes ugotavljamo, da so bile stvari dovolj precizno obdelane in da imamo danes na voljo dovolj gradiva, ki vsakega razumne-

ga železarja mora prepričati, da bo glasoval za integracijo. Tov. Globačnik je potem govoril o neposrednih nalogah in odgovornosti družbenih delavcev in političnih aktivistov ter strokovnih in vodstvenih delavcev neposredno pred referendumom. Zavest naših železarjev je dovolj visoka, da vedo, da je samo v povezanosti slovenskih železarjev njihova moč in bodočnost, je zaključil predsednik Jože Globačnik.

Inž. Lojze PREŠEREN, direktor metalurškega inštituta Slovenije, je govoril o dosežanju sodelovanju slovenskih železarn z inštitutom pri raziskovalnem delu. Poudaril je, da ima vsaka od treh slovenskih železarn močan umski kapital, ki bo povezan predstavljal velik potencial pri nadaljnjem razvoju tehnologije. V pripravi referenduma je inž. Prešeren zaželel čimveč uspeha pri tem, da bi uspeli vsakega posameznika prepričati, da bo združitev slovenskih železarn izredno veliko pomenila za same železarne, kakor tudi za slovensko gospodarstvo, vendar pa pri tem tudi lastni napori samih kolektivov ne smejo izostati.

Sekretar tovarniške konference ZKS železarne Jesenice Tone VARL je zatem govoril o pripravah za referendum in integracijo na Jesenicah. Osnovnih dilem o opravičenosti ali neopravičenosti integracije ni, je nadaljeval, čeprav se v jeseniški železarni ob teh razgovorih pojavljajo vprašanja ukinjanja nerentabilne proizvodnje oz. agregatov, kar je ne glede na integracijska prizadevanja v razvojnem programu železarne. Uspeh referenduma, je zaključil, ni samo stvar političnega prepričevanja, ampak predvsem dovolj argumenti-

ranega strokovnega pojasnjevanja in utemeljevanja.

Ob koncu sestanka je predsednik osnovne organizacije sindikata jeseniške železarne Srečko MLINARIČ govoril o dosedanjih prizadevanjih za usklajevanje akcij za izvedbo referenduma. Predstavniki družbeno-političnih organizacij vseh treh železarn so se doslej sestali enajstkrat v raznih organih in samostojno, da bi priprave potekale kar najbolj enotno in usklajeno. Predstavil je tudi program dela v jeseniški železarni v pripravah referenduma.

Za zaključek sestanka je predsednik koordinacijskega odbora in direktor ravske železarne Gregor Klančnik še enkrat naglasil, da bodo slovenski železarji 15. septembra na referendumu odločali o združitvi železarn, ta akt pa bo dokončno potrjen s podpisom pogodbe, ki jo bodo po referendumu obravnavali in odobrili delavski sveti vseh treh železarn. Mesec dni za tem bodo volitve v delavski svet združenega podjetja SLOVENSKE ŽELEZARNE, 14 dni po tem pa bo prva seja tega organa, na kateri bodo obravnavali statut, ki ga bodo pred tem obravnavali vsi trije delovni kolektivi.

Ko je zaključeval uspešen sestanek in srečanje predstavnikov slovenskih železarjev, se je zahvalil vsem za sodelovanje in vse navzoče povabil na skupno kosilo.

Med kosilom je bilo izmenjanih mnogo mnenj in sklenjenih precej poznanstev. Zatem je jeseniškim predstavnikom direktor Klančnik razkazal še njihov izredno poln in lep športno-rekreativni center, nakar so se prisrčno poslovili od gostitelja in odpotovali nazaj proti Jesenicam.

Seja tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Tovarniški odbor poziva vse člane sindikata, da glasujejo za integracijo

V sredo, 27. t. m., je predsednik Srečko Mlinarič sklical drugo sejo tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne na katero so bili povabljeni tudi predsedniki sindikalnih odborov, ki niso člani tovarniškega odbora. Seje se je udeležil tudi direktor Železarne mag. inž. Peter Kunc in član delovne skupine, ki je pripravljala predloge aktov za združeno podjetje Dante Jasnič. Na seji pa so pogrešili predsednika občinskega sindikalnega sveta.

Najprej je predsednik Mlinarič poročal o izvrševanju sklepov zadnje seje tovarniškega odbora, ki so bili vsi izvršeni, potem pa je govoril o delu predsedstva med obema sejama. Iz poročila je razvidno, da je predsedstvo imelo v tem času šest sej z obsežnimi dnevnimi redi iz katerih je razvidno, da je predsedstvo zelo tekoče zasledovalo vse probleme v Železarni. Komisije so med obema sejama imele 11 sej, razen tega pa sta bila v tem času tudi dva politična aktiva.

Potem je zelo obširno in nazorno govoril o namenu in cilju združevanja slovenskih železarn direktor Železarne mag. inž. Peter Kunc. V razgovoru, ki je sledil, je sodelovalo 12 govornikov, ki so utemeljevali ekonomsko nujnost integracije, ali zastavlja-

li vprašanja o stvareh, ki so jim nejasne ali, ki se lahko v razgovorih oz. na sestankih v obratih pojavijo. Na vsa vprašanja je zelo argumentirano odgovarjal direktor Železarne.

V nadaljevanju je predsednik Mlinarič poročal še o dosedanjem delu na pripravah referenduma in o programu, ki ga imajo v naslednjih dneh družbeno politične organizacije, samoupravni organi in uprava podjetja. Na osnovi vseh dosedanjih razgovorov in sej, je predsednik predlagal odborom tudi zaključke, ki so bili soglasno sprejeti in v katerih med drugim tovarniški odbor poziva člane sindikata, da glasujejo za referendum.

O seji tovarniškega odbora, ki je bila zelo razgibana in sproščena, bomo več poročali v naši prihodnji številki.

V združenem podjetju je vsaka tovarna samostojna organizacija združenega dela s statutom pravne osebe. Samostojno pridobiva pravice, prevzema dolžnosti in odgovornosti. Tovarna odgovarja za svoje obveznosti do vrednosti sredstev, s katerimi upravlja in z njimi razpolaga, ter do višine sredstev, ki jih je iz svojega dohodka ali iz svojih skladov vložila v skupne sklade podjetja in do višine sredstev, ki jih je vložila v druge samostojne organizacije pravne osebe v sestavi istega podjetja.

Tovarne so dolžne sorazmerno z udeležbo v skupnih poslih s svojimi sredstvi poravnati obveznosti združenega podjetja, ki so nastale v zvezi s poslovanjem združenega podjetja.

V združenem podjetju ni subsidiarnih odgovornosti med tovarnami. Medsebojni blagovni in denarni promet se ureja s pogodbami.

Iz osnutka Združenega podjetja SLOVENSKE ŽELEZARNE.

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

DEŽURNA SLUŽBA

v času od 30. avgusta do 5. septembra

SOBOTA, 30. 8., od 20. do 8. ure: inž. Drago GROBOVSEK, komercialni sektor.

NEDELJA, 31. 8., od 8. do 20. ure: Slavko TUMA, elektro delavnica.

NEDELJA, 31. 8., od 20. do 8. ure: Mirko ROZMAN, UOS. PONEDELJEK, 1. 9., od 20. do 8. ure: inž. Tone RAZINGER, RO.

TOREK, 2. 9., od 20. do 8. ure: inž. Franc MLAKAR, elektrodni oddelek.

SREDA, 3. 9., od 20. do 8. ure: inž. Leon MESARIČ, HVŽ. ČETRTEK, 4. 9., od 20. do 8. ure: inž. Miran JENKO, OTK.

PETEK, 5. 9., od 20. do 8. ure: Božidar BERNARD, OTK.

Dežurni ima sedež v pisarni tajništva tehničnega in proizvodnega direktorja, tel. 225 — ob odsotnosti kličite tel. 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razglasnih deskah vseh vrtarjev.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Referat predsednika koordinacijskega odbora za združitev slovenskih železarn Gregorja Klančnika

Združene železarne bodo postale dejavnik pri razvoju industrijskega potenciala v SRS

Delo koordinacijskega odbora za združitev slovenskih železarn se približuje h kraju. S tem ko so delavski sveti železarn Jesenice, železarne Ravne in železarne Štore 15. avgusta t.l. razpisali referendum, se zaključuje pripravljeno obdobje za integracijo slovenskega jeklarstva. Delavci vseh treh železarn naj bi se 15. septembra 1969 odločili za ustanovitev združenega podjetja ter s tem dokončno sklenili nalogo koordinacijskega odbora.

Koordinacijski odbor sestavljajo direktorji vseh treh železarn, v njem pa je ves čas tudi po oddaji dolžnosti direktorja železarne Jesenice sodeloval sedanji svetnik Združenja jugoslovanskih železarn inž. Matevž Hafner. Delo koordinacijskega odbora je bilo dolgo, težavno, včasih neprijetno in živčno, s končnim rezultatom pa vendar rodno in uspešno. Kot plezalec, ki mora v prvenstveni turi sproti iskati prehode, smo utirali pot in iskali dostope do tesnejše združitve železarn Jesenice, Ravne in Štore. IX. kongres ZKJ nam je s svojo resolucijo, ki pravi, da morajo integracijska povezovanja biti stalna naloga vseh faktorjev z usmeritvijo, da mora združevanje potekati tako, da se akumulacija ne odteje od tistega, ki jo pridobi, dal najbolj realno osnovo tudi za naše združevanje. Prvotno zasnovani vrh naše integracijske ture, ki ga zaradi spreminjanja okoliščin ne bi mogli doseči, smo, usmerjeni z dokumentom IX. kongresa, sprememili in si zadali cilj ustanovitve združenega podjetja slovenske železarne.

Od takrat, ko se je koordinacijski odbor, dne 14. novembra 1967 prvič sestel, je imel 30 rednih sej. Poleg sej koordinacijskega odbora, ki se je v glavnem sestajal v ožjem, delno pa tudi v širšem sestavu, je bilo v tem obdobju mnogo sestankov, na katerih so sodelovali predstavniki samoupravnih in upravnih organov ter družbeno političnih organizacij. Koordinacijski odbor je enotno zastopal slovensko železarstvo tudi v predstavniških organih, asociacijah in denarnih zavodih ter poleg prizadevanja za integracijo s tem že operativno, usklajeno in enotno reševal tekoče probleme vseh treh železarn Jesenice, Ravne in Štore.

V svoji osnovni zadolžitvi je izdal tri elaborate: ZASNOVO INTEGRACIJE, INTEGRALNI RAZVOJNI PROGRAM in SPECIALIZACIJO PROIZVODNJE VALJANEGA IN VLECENEGA JEKLA SLOVENSkih ŽELEZARN. Vsa ta dokumentacija je prispevek, ki bo znatno olajšal delo predvidenega združenega podjetja SLOVENSKE

ZELEZARNE ter njegovih samoupravnih in strokovnih organov. Vodenja od koordinacijskega odbora so železarne že enotno nastopale na sestankih sekretariata za gospodarstvo, gospodarskega odbora izvršnega sveta in v odborih republiške skupščine, da bi z objektivnimi argumenti razvili družbeno skrb za obstoj in razvoj slovenskega železarstva. Ta prizadevanja so bila uspešna in koristna za vse tri delovne skupnosti. Kot zadnji uspešni akt koordinacijskega odbora lahko smatramo skupno vlogo železarn Jesenice, Ravne in Štore na Kreditno banko in hranilnico v Ljubljani za odobritev dolgoročnega kredita, namenjenega integralni zaokrožitvi proizvodnih zmogljivosti 47. natečaja jugoslovanske investicijske banke.

Potem ko je po zaključku leta 1968 zaradi različnega ekonomskega položaja posameznih podjetij postalo jasno, da zlivanje vseh treh železarn v eno podjetje ni ustvarljivo, je koordinacijski odbor spremenil smer svojega integracijskega prizadevanja in si zastavil za cilj ustanovitev združenega podjetja, v katerem naj bi vsaka od železarn obdržala svojo samostojnost pravne osebe z lastnim žiro računom in samostojnim oblikovanjem in delitvijo dohodka. Na tej osnovi sta bila pripravljena osnutek pogodbe o ustanovitvi združenega podjetja slovenske železarne in predlog statuta. Izdana je bila tudi informativna brošura, v kateri se posamezne delovne organizacije železarne Jesenice, železarne Ravne, in železarne Štore medsebojno predstavljajo. Opisani so nameni in cilji združevanja, predvideni gospodarski učinki, zasnova organizacije, samouprave in medsebojnih odnosov združenega podjetja. Na podlagi teh dokumentov imajo aktivisti in delavci zadosti možnosti za spoznanje prednosti, ki naj jih prinese ustanovitev združenega podjetja za vse tri železarne.

Že v letošnjem letu bodo železarne Jesenice, Ravne in Štore imele okrog 1.280 milijonov din skupne realizacije ali skupnega obsega prodaje svojih izdelkov in storitev domačim in inozernim kupcem.

- Železarne Jesenice prispeva 790 milijonov din ali 62 %,
 - železarne Ravne prispeva 345 milijonov din ali 27 %,
 - železarne Štore prispeva 142 milijonov din ali 11 % skupne realizacije.
- V deležu skupne proizvodnje vseh treh železarn je še bolj viden obseg posameznih železarn.
- Jesenice je za letošnje leto predvidelo 1.680.000 t ali 79 %,
 - Ravne je za letošnje leto predvidelo 275.000 t ali 13 %,
 - Štore je za letošnje leto predvidelo 165.000 t ali 8 %.

Pred sklenitvijo pogodbe za osnovanje združenega podjetja imajo slovenske železarne 11.900 zaposlenih, od tega:

- železarne Jesenice 6.300,
- železarne Ravne 3.400 in
- železarne Štore 2.200.

Tako po številu zaposlenih kot po obsegu proizvodnje in realizacije bo združeno podjetje slovenske železarne eno najmočnejših podjetij na Slovenskem. Že s tem bodo železarne postale dejavnik, ki bo dal ton pri razvoju gospodarstva, predvsem pa industrijskega potenciala v SRS.

Iz teh podatkov se vidi, da je največja železarne Jesenice, ki v skupni proizvodnji zavzema 79 %, v realizaciji 62 %, po številu zaposlenih pa 53,3 %. Druga je železarne Ravne, ki v skupni proizvodnji zavzema 13 %, v realizaciji 27 % in po številu zaposlenih 28,4 %. Štore so v skupni proizvodnji udeležene z 8 %, v realizaciji z 11 % ter po številu zaposlenih z 18,3 %. Tudi po doseženi produktivnosti, merjeni z doseženo realizacijo na enega zaposlenega mesečno, so Jesenice prve. Ta znaša na Jesenicah 10.450 din, na Ravnah 8.450 din ter v Štorah 5.400 din.

Vsi ti podatki pa vendar še ne odkrivajo pravega ekonomskega položaja posameznih železarn. Proizvodni programi so taki, da je le železarne Jesenice tipično podjetje črne metalurgije, žele-

zarne Ravne je majhen metalurški strojni kombinat in tudi Štore so mešana tovarna. Realizacije na zaposlenega zato ni mogoče primerjati, ker je ta v tovarni z večjo notranjo predelavo znatno nižja kot tam, kjer glavni izdelki za tržišče predstavljajo reprodukcijski material.

Za ugotovitev finančno kreditne sposobnosti posameznih železarn, ki bo igrala vlogo pri realizaciji integralno usklajenega razvojnega programa, kar bo ena od glavnih nalog združenega podjetja, so nam na razpolago zaključni računi 1968. leta in periodični obračun 1. polletja. Ob posameznem gibanju cen v gospodarski reformi, ki je najbolj prizadelo tiste industrijske izdelke, katerih cene so pod kontrolo, je razumljivo, da je od treh slovenskih železarn najbolj prizadeto tisto podjetje, ki pretežno oskrbuje trg z reprodukcijskim materialom, to je železarne Jesenice. Poslovno leto 1968 so sicer vse tri železarne sklenile z izgubo, v 1. polletju 1969 pa železarne Ravne zaradi obsežne proizvodnje 117. panoge ter svojega specializiranega programa plemenitih jekel ponovno izkazuje presežek dohodka. Železarne Jesenice, kljub temu da v primerjavi z lanskim letom letos za 17 % povečuje realizacijo, in to ob 5 % znižanju zaposlenih, v prvem polletju letos ni uspelo iz dohodka pokriti bruto izplačanih osebnih dohodkov. Iz tega dejstva se jasno lahko zaključi, da tudi idealna poštrevovalnost delovne skupnosti ne more železarne Jesenice privedi do takega ekonomskega položaja, ki bi vrnil potrebno kreditno sposobnost in lastno možnost vodnje razširjene reprodukcije. Regulacija cen in odobritev raznih olajšav so zato razumljiva zahteva proizvajalcev jekla.

Sklep zveznega izvršnega sveta za delno odobritev predloga združenja jugoslovanskih železarn in zveznega zavoda za cene, da se cene valjanim in vlečenim izdelkom od 25. 7. 1969 dalje povišajo za 5 %, bo ugodno vplival na finančni rezultat železarne Jesenice — računajo na zaključek leta brez izgube —, še boljše pa, če bo na upravičeno zahtevo jugoslovanskih železarn s 1. oktobrom letošnjega leta zvezni izvršni svet odobril dodatno povišanje cen jekla. K temu naj bi svoj delež že prispevala tudi enotnost slovenskih železarn.

Ekonomskega položaja se torej v vseh treh železarnah na Jesenicah, na Ravnah in v Štorah popravlja. Da bi lahko slovenske železarne ponovno samostojno odigravale svojo proizvodno vlogo in z lastno akumulacijo vodile politiko razširjene reprodukcije, bo potrebna realizacija integralno usklajenega razvojnega programa in ureditev predvsem tistih cen izdelkov slovenskih železarn, ki niso v sorazmerju s cenami surovin, pomožnega materiala in energije. Le na ta način bo možno pokrivati že nastale obveznosti v posameznih železarnah in oblikovati tak dohodek, da bodo osebni dohodki primerni vložnemu družbeno koristnemu delu in v poprečju sorazmerni z drugo industrijsko in negospodarsko dejavnostjo. Prisotnost družbe bo torej pogoj uspešnega delovanja in krepitve predvidene ustanovitve združenega podjetja slovenske železarne. Zahtevek, ki je že vložil v Kreditni banki in hranilnici v Ljubljani, predvideva naložbe v osnovna sredstva v višini 135,4 milijonov din in v obratna sredstva v višini 229 milijonov din. Potem ko bo investiranje po 47 natečaju in integralni zaokrožitvi dokončano, bodo vse tri železarne leta 1975 imele blizu 2 milijardi din celotnega letnega dohodka. Republiški izvršni svet je že pokazal dobro voljo in izoblikoval predlog deleža republike v višini 50 milijonov din, ki bo služil kot udeležba pri reševanju dolgoročnega kredita, zaprosenega na KBHL.

Izvršni svet SRS je združenemu podjetju pripravljen pomagati tudi z olajšavami pri vračanju že najetih dolgoročnih kreditov, podpira pa tudi prizadevanje za doseg olajšav pri vračanju tistega dela kredita, ki ga je prispevala investicijska banka.

Podpora družbe v obliki kreditov in olajšav bo le del prispevka, potrebnega za dokončno ureditev ekonomskega položaja slovenskih železarn. Največji delež bodo morale prispevati delovne skupnosti same z boljšim obvladanjem tehnolo-

(nadalj. na 11. str.)

Samoupravni organi v preteklem tednu

10. seja odbora za plan in finance

Odbor za plan in finance je na svoji 10. seji, dne 25. avgusta obravnaval uspehe proizvodnje v II. dekadi avgusta, poročilo o izpolnjevanju plana blagovne proizvodnje v kvalitetnem asortimentu in analizo finančnega rezultata v juliju 1969.

V obravnavi poročila namestnika direktorja za proizvodnjo o uspehih proizvodnje v II. dekadi avgusta so ugotovili, da doseženi rezultati proizvodnje tudi v II. dekadi niso zadovoljivi. Odstopanja v planskih zadolžitvah so v vseh obratih razen na plavžu in elektrojeklarni pa naj si bo v količini ali po realizaciji. Zahtevali so, da organizatorji proizvodnje naredijo vse mogoče ukrepe, da se stanje v zadnji dekadi popravi in da se doseže čimveč od planiranega programa proizvodnje v avgustu.

Prav tako so v zvezi s temi ugotovitvami zahtevali analizo zastojev ločeno po vzro-

kih vzdrževanja in ločeno po vzrokih proizvodnje. To analizo bo odbor obravnaval na seji, ko bo obravnaval uspehe proizvodnje v I. dekadi septembra.

Glede na to, da direktor proizvodnje dekadno poroča o uspehih proizvodnje tako skupne kot blagovne in glede na to, da se pregled naročil sestavlja po posameznih kvartalnih, so sklenili, da bodo v bodoče obravnavali poročila o izpolnjevanju plana blagovne proizvodnje enkrat v kvartalu. Posebno problematična odstopanja v proizvodnji ali prodaji, bodisi v posameznih obratih ali

po posameznih kvalitetah bo planski oddelek na zahtevo odbora za plan pripravil mesečno. S tem v zvezi so sklenili, da je treba do seje odbora na kateri bodo obravnavali uspehe proizvodnje v II. dekadi septembra, že pripraviti analizo stanja naročil, proizvodnje in prodaje v valjarni žice.

V analizi finančnega rezultata za julij 1969 so ugotovili, da je zvišanja nad plansko ceno veliko, oziroma da je višje kot znaša poprečje v I. polletju. Vzrok zato je zvišanje stroškov proizvodnje, zvišanje stroškov predelave in znižanje izplena v valjarnah in predelovalnih obratih. Treba bo primerno ukrepati, da se stanje z izpleni v mejah možnosti izboljša, za prihodnje leto pa je treba izplene postaviti na bazo strokovnih ugotovitev raziskovalnega oddelka.

4. seja odbora za izume in racionalizacije

Predsednik odbora za izume in racionalizacije inž. Janez Faletič je sklical 4. sejo odbora v petek, 22. avgusta 1969 in predlagal naslednji dnevni red:

- obravnavo dveh pritožb na ocenitev predlogov,
- pregled sklepov prejšnje seje odbora,
- obravnavo in pregled organizacijskega predpisa za reševanje predlogov,
- obravnavo predloga programa dela odbora in razno.

V zvezi z reševanjem pritožb na ocenitev predlogov so sklenili, da je v bodoče treba avtorje predlogov vedno seznaniti z načinom obračuna nagrade ali odškodnine in tudi z ocenitvijo prihrankov. Poleg tega so sprejeli načelno stališče, da v bodoče ne bodo reševali pritožb, ki niso računskega oziroma izračunskega značaja in bodo vse takšne pritožbe dosledno posredovali komisiji za pritožbe.

Pregledali so predlog organizacijskega predpisa za reševanje predlogov in so ga v nekaterih točkah dopolnili. S temi dopolnitvami oziroma pripombami so organizacijski predpis odstopili po redni poti odboru za splošne zadeve v potrditev, ker je le-ta pristojen za potrjevanje organizacijskih predpisov.

Brez pripomb so nato sprejeli predlog programa dela odbora v času od avgusta do marca prihodnjega leta.

V zadnji točki dnevnega reda so sprejeli poročilo o stanju predlogov in sklenili, da bodo na naslednji seji obravnavali pripravljene predloge. Ugotovili so, da se več predlogov zelo dolgo zdrži na obratovodstvih, ali pa da jih avtorji ne opremijo s številčnimi podatki tudi v primerih, ko je prihranek lahko določljiv. Menili so, da zato, ker so preveč navajeni enostavnega prikazovanja pa tudi reševanja. Zadolžili so službo za racionalizacije in novatorstvo, da

začne opravljati kontrolo za drževanja predlogov.

Ob koncu seje pa so od uprave podjetja zahtevali tol-

mačenje v zvezi z odvajanjem 15 % višine nagrade ali odškodnine avtorjev predlogov Društvu izumiteljev oziroma republiškem odboru in v kakšne namene se ta sredstva koristijo. Dvomili so v zakonitost tega prispevka in menili, da bi se v Železarni lahko mnogo bolj koristno uporabil predvsem za napredovanje dejavnosti racionalizacije in novatorstva.

4. seja sveta delovne enote valjarn

Izčrpna razprava o problematiki valjarne 1300 in združevanju slovenskih železarn

Predsednik SDE valjarn inž. Mato Podrekar je sklical 4. sejo SDE v torek, 16. avgusta. Seje se je udeležilo 22 članov SDE, poleg njih pa še obratovodja, asistenti ter šef valjarn, od uprave podjetja pa inž. Ivo Arzenšek in inž. Stanko Čop.

Najprej so na osnovi razprave s tajnim glasovanjem sklenili, da odpovedujejo delovni razmerje Momčilu Prebiračeviču iz valjarne profila ter sodelavcu Pavlu Hrovatu iz valjarne 1300.

Osrednja točka dnevnega reda je bila namenjena problematiki valjarne 1300 ter spremembi njenega normativa. Obratovodja valjarne 1300 tov. Štrumbl je obširneje govoril o nerentabilnosti obrata, kot posledice zelo zastarele tehnologije. Napredek bi bil po njegovem mnenju možen le z zmanjšanjem števila zaposlenih, po drugi strani pa s preusmeritvijo na proizvodnjo takih kvalitete od katerih bi imela Železarna tudi željeni finančni rezultat. Tako bi zmanjšali proizvodnjo dinamov in pocinkane pločevine in vedno manj programirali rebrasto pločevino. S tem bi znižali proizvodni načrt celotnega obrata, proga

tanke pločevine pa bi obratovodja z manjšim številom delovnih dni kot sedaj (4 dni v tednu). V pocinkovalnici in lužilnici bi obratovali na dve izmeni, medtem ko v adju- stazi ne bi ukinjali izmen. Tako bi imeli kljub manjši količinski proizvodnji drugačen in boljši asortiment. V predlogu je rečeno, da bo treba večje število delavcev premestiti v druge obrate Železarne, predvsem v tiste kjer že dalj časa občutno primanjkuje delavcev.

V razpravi je sodeloval tudi inž. Arzenšek in povedal, da predvideni program ne pomeni podcenjevanja valjarne 1300, kjer je bila vse leto nazaj proizvodnja v porastu. Sedanji položaj pa je tak, da je treba izločiti proizvode, ki so predragi in prinašajo le negativno razliko med prodajno in lastno ceno. Po drugi strani pa je treba obdržati tisto proizvodnjo od

V noči od prejšnjega četrka na petek je lilo kot iz škafa. Ceste so se spremenile v potoke, potoki pa v reke. Kanalizacija ni mogla več požirati, predvsem pa ne tam, kjer ni bila sproti očiščena. Približno ob pol devedesetih zvečer so se pričeli vrteti telefoni in razburjeni glasovi so prosili za pomoč.

Prvi je delovodja martinarne sporočil, da jim v njihovem prostoru teče na glavo. Voda je pričela curkati skozi strop v obratovodske pisarne. Vsi so menili, da spuša streha. Pri gradbenem vzdrževanju so dejali, da je prah s streh zamašil odtočne žlebove in cevi.

Nato so dežurnega Železarne klicali iz prostora OTK za obdelavo poizkusov v jeklarni. Voda je tekla na stroje in vzorcev ni bilo mogoče več obdelovati. Obhodna kontrola je pol ure kasneje sporočila, da je voda vdrla v ordinacijsko sobo zdravnika Železarne in da ogroža instrumente. Čez čas je bilo sporočeno, da je voda tudi v prostorih sanitetnega materiala. Naenkrat je močno zgrmel in strela je udarila nekam v Mežakljo. Vrtar glavne pisarne se je zdrzil in pričel gledati na alarmno napravo klimatskih naprav novih IBM strojev. Če namreč tam zmanjka toka, so neizogibne okvare na dragih instrumentih. Nemudoma so poklicali odgovornega, da opravi po-

treben preklon. Nista minuli dve minuti, ko je na alarmni napravi pričela utripati rdeča lučka. Oglasili so se od starega železa. Voda je zalila vse ozkotirne tehtnice in niso mogli več tehtati vložka za martinarno. Zakladanje na pamet pa ni mogoče. Voda pa je še naprej gospodarila.

Po bregu ceste ob bloku pri plavžih je odnašala pesek, kamenje in tako zasipala odjemalni jašek za vodni vod, od koder črpajo elektriko za pogon električnega voza, ki dovaža obdelano rudo iz pralnih peči pod žerjave plavžev. Pokvarila se je tudi normalnotirna tehtnica na glavnem kolodvoru v Fužinah. Tehtanje voz za odpravo je bilo nemogoče. Prav verjetno je voda nagajala še kje drugje, pa vsi niso klicali dežurnega in so ukrepali kolikor so sami mogli.

Nenehno so peli telefoni, dežurni šofer Karel pa je vozil v največjih nalihih in iskal odgovorne na Plavžu, za progo in še drugod.

In kako se je rešilo vse to? Najprej je bil v Železarni vodja oddelka OTK Božo Bernard, ki je uredil, da so se lahko zopet za silo opravljali poizkusi. Klican je bil dr. Rjazancev, ki je z gasilci poskrbel, da so odstranili instrumente in zdravilni material pred najhujšim. Martinarno je prišel reševati Feliks Travnik, delovodja gradbenega vzdrževanja, ki je ugotovil, da voda ni udarila skozi streho, pač pa jo je pritisk velikih vodnih količin v odtočnih kanalih dvignil tako visoko, da je prišla v prostore obratovodstva martinarne, kjer je udarjala iz umivalnikov, školjk, cevi itd. Sam se je v nizkih čevljih lotil dela. Odprl je cevi in naredil vodi pot. V martinarni so bili rešeni, sam pa je bil povsem moker. Gasilci so izčrpali vodo tudi iz tehtnic, tako da se zakladanje peči ni ustavilo. Voz za praženo rudo pa je moral voziti parni stroj. Šofer je hitro našel in takoj pripeljal tudi Igorja Logarja, ki je v IBM uredil, da so se klimatske naprave pričele napajati od drugod. Tehtanje voz za odpravo pa se je preusmerilo na tehtnico v Hrenovici.

Vsa ta dirka je trajala ne kako do ene ure v petek, nato pa se je stanje umirilo, ker so močni malivi prenehali, čeprav je še vedno deževalo. Tudi Sava in njeni pritoki so zelo narasli, a tokrat Jesenic niso ogrožali, ker so že tako daleč zavarovali njeno obrežje, da voda ni mogla več škodovati in narediti takega preplaha kot je to bilo v jeseni 1966.

Branko Blenkuš

Sestanki delovnih skupin

PLAVZ — AGLOMERACIJA, dnina Hafner — Na sestanku 11. 8. so največ govorili o uporabi zaščitnih sredstev ter o stanju in vzdrževanju naprav. Nekatera zaščitna sredstva, zlasti maske, ne ustrezajo. Delavci bi radi imeli maske, ki so francoske izdelave. Popravila naprav so premalo kvalitetna, zato pride do pogostih okvar in težav pri proizvodnji. Zanima jih tudi potek del na gradbišču nove aglomeracije in želijo imeti na prihodnjem sestanku vsaj nekaj podatkov in odgovor na vprašanje, kdaj bo nova aglomeracija začela z rednim obratovanjem.

PLAVZ, DNINA ŽUST — Na sestanku dne 19. julija so največ razpravljali o proizvodnji, delovni disciplini, nagrajevanju ter medsebojnih odnosih. Prisotni delavci so kritično obravnavali vprašanje prepogostega izliva železa v grede po krivdi martinarne. Glede osebnega dohodka menijo, da so za opravljeno delo premalo plačani in zahtevajo, da se jim pri zmanjšani posadi priznajo oziroma odobrijo ure za manjkajoče. Imeli so precej pripomb glede varnosti na delovnih mestih, zaščitnih ograj ter zaradi slabe izdelave zaščitnih sredstev.

MARTINARNA, DNINA JEREB — Na prvem sestanku dne 11. 8. je vodja delovne skupine obrazložil namen in vsebino dela samoupravnih organov. Delavci bodo tako najbolje in tudi sproti informirani o najnovejši problematiki podjetja, enote in obrata. Delavci, zaposleni v starem železu, so imeli pripombe glede osebnih dohodkov in vrednotenja njihovega dela. Njihovo stališče je, da naj bodo v enakopravnem odnosu z ostalimi delavci. Varnost pri delu je ogrožena, kadar mora namesto dveh delavcev na določenem delovnem mestu opraviti obveznost en sam delavec.

VALJARNE PROFILOV — TEHTNICA, DNINA BRISAR — Drugi sestanek so imeli 11. avgusta. Najprej so prebrali zapisnik ter se strinjali s predlogom sklepov prvega sestanka. Vodja delovne skupine je delavcem posredoval problematiko za dva meseca nazaj, ker v juliju niso imeli sestanka. Prav tako so delavci dobili pojasnilo oz. odgovore na vprašanja, postavljena na prvem sestanku. Pripomb glede problematike niso imeli, pač pa nekaj vprašanj glede popravila žerjavov, remontov in predlagali pleskanje vagonov. Na postavljena vprašanja so dobili odgovore, na koncu sestanka pa so imeli še nekaj pripomb glede osebnih dohodkov. Bili so mnenja, da le-ti niso v skladu s porastom cen v kantinah.

HVŽ — POCINKOVALNICA, DNINA KRALJ — Sestanka delovne skupine, dne 12. 8. se je udeležil tudi obratovodja inž. Komelj. Obravnavali so delovno in tehnološko disciplino, proizvodno problematiko, vzdrževanje naprav in varnost pri delu. Obratovodja je omenil rezanje kolobarjev pocinkane žice ter zahteve kupcev glede teže posameznih kolobarjev žice. Ugotovili so, da bi z večjim prizadevanjem in vestnim delom lahko še marsikaj izboljšali. Niso zadovoljni z vzdrževanjem naprav, ki je prepočasno in tudi premalo kvalitetno. Obratovodja inž. Komelj je delavcem pojasnil glede obratovanja posvinčevalnice. Delavci na progi II naj bi v večji meri upoštevali nujnost uporabljanja zaščitnih sredstev (očala), ker imajo opravka z vodno kislino. Še enkrat so delavci predlagali, naj bi dobivali kavo oziroma kakšno drugo toplo pijačo, ker delajo na zdravju škodljivih delovnih mestih.

ŽICARNA II — DNINA JAMAR — Vodja delovne skupine je na sestanku dne 15. 8. predlagal tri točke dnevnega reda. Nato so delavci dobili odgovore na vprašanja, postavljena na prvem sestanku. Delavci so z zanimanjem in tudi s predlogi sodelovali v razpravi, ko so govorili o proizvodnem načrtu za avgust, o delovni disciplini ter o odnosu do naprav in kontroliranju dimenzij. Še posebej so poudarili odgovornost delavcev na delovnih mestih. Vprašanja, za katera so zahtevali odgovore, so bila delno rešena (tehnična izboljšava), menijo pa, da je rok izdelave predolg, vzdrževanje strojev pa bi moralo biti boljše, poleg

tega pa je treba tudi hitreje odstranjevati morebitne okvare ter s tem zastoje. Tov. Mlinar je predlagal nabavo novih konusov za stroje Herborn 19, ker ni na razpolago rezervnih. Delavci, ki so zaposleni na Herborn strojih 9 in 12, pa želijo pojasnilo, zakaj imajo povečane norme za žico Ø 18 in Ø 16 mm, zmanjšali pa so jim normo za žico Ø 12 mm.

ŽICARNA I, DNINA GAŠPERIN — Vodja delovne skupine je sklical sestanek za 15. avgust. Govorili so o mesečnem ter dnevnih planih, disciplini v obratu, vložku za žičarno ter omenjali problematiko lužilnice. Postavljenih je bilo več vprašanj. Tako žičarje zanima, kdaj bo urejena lužilnica in kako je z vložkom še posebej glede kvalitete in dimenzij. Prisotni so na vprašanje glede osebnih dohodkov dobili odgovor, da je treba pač upoštevati sedanji položaj železarne in zato v sedanjih okoliščinah ne bi mogli računati na večje osebne dohodke, razen v primeru, če bi povečali proizvodnjo. Delavci so imeli več pripomb na gospodarjenje v železarni in se strinjali glede discipline in toleranc.

ELEKTRODNI ODDELEK DNINA TERSE — GLAV — BABIČ — Prisotni delavci so se zbrali na sestanku 14. 8. Najprej so dobili odgovore na vprašanja glede pogojev pri pakirni napravi in zaradi odprave naprave, ki v čistilnici ne sme obratovati zaradi požarne varnosti (žaganje). Z doseženimi proizvod. rezultati v juliju niso bili zadovoljni. Tov. Radovič vprašuje glede količinske odprave, ki je bila v juliju slaba in pove, da v skladišču Univerzal na Jesenicah ni na razpolago dovolj delavcev in imajo zastoje pri odpravi elektrod. Tov. Radželič se zanima glede nabave ustreznih zaščitnih žic, tov. Bizilj pa je opozoril na vprašanje, ki zadeva tehnološko disciplino in organizacijo dela. Tov. Struna bi rad vedel, kako je z remontom stiskalnice EP 11, sodelavka Špornova pa se zanima za predelavo sanitarnih prostorov v bivši cevarni. Precej izmečka so imeli zaradi nečiste elektrodne žice.

VEN JAVORNIK, DNINA LUŽNIK — KAVČIČ — Na sestanku 15. avgusta so se zavzemali zato, da je treba čimprej urediti higienske prostore, zlasti še v valjarni 2400, kjer imajo dežurni električarji na voljo le en umivalnik in so brez kopalnice. Problemi nastajajo tudi zaradi pomanjkanja dežurnih električarjev (dopusti, bolovanja). Tako pride do težav v proizvodnji, bilo pa bi jih manj, če bi imeli izpopolnjene normative. Probleme naj bi rešili tako, da delavcem, ki delajo na delovnih mestih, priznamo otežkočeni dodatek, ali pa da se jim piše štiri ure za manjkajoče. Dežurne električarje bi morali pri nagrajevanju izenačiti z dežurnimi električarji v valjarni Bela, ki so v 9.

skupini ter imajo enako kvalifikacijo in tudi obveznosti do dela so iste. Želijo več informacij o problemih in sklepih, sprejetih na sejah samoupravnih in drugih organov, ter zahtevajo povečanje normativa v valjarni 2400 za eno delovno mesto žerjavnega električarja. Čistoča v strojnici valjarne 2400 ter v tamkajšnji delavnici dežurnih električarjev, naj bi bila boljša.

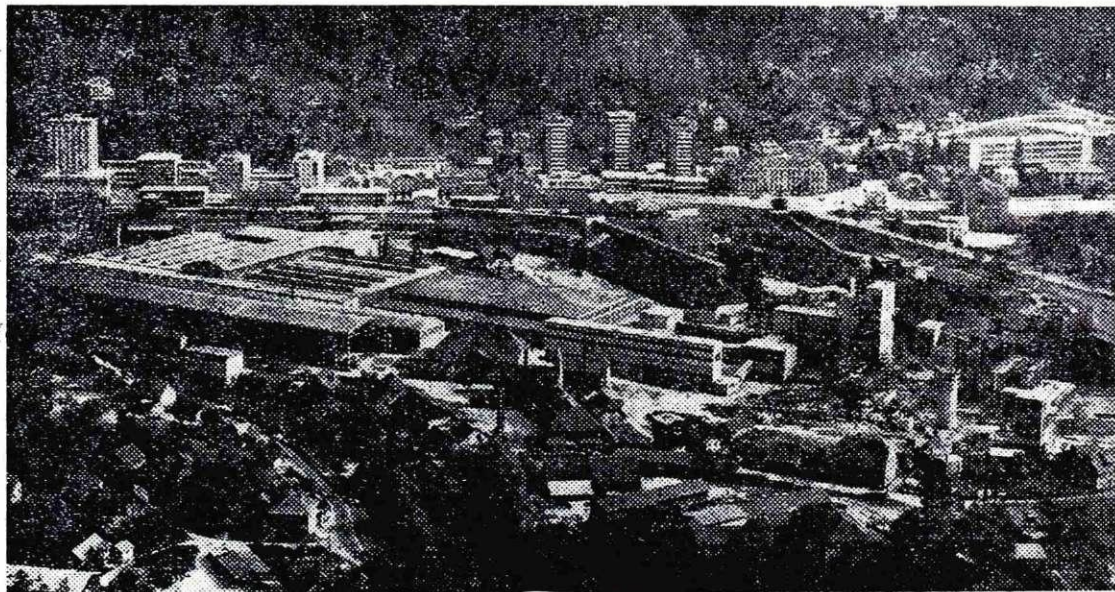
VEN JAVORNIK — DNINA TRONTELJ — 15. avgusta so se sestali člani delovne skupine VEN Javornik ter razpravljali o problematiki nagrajevanja. Skrbi jih, da ob prehodu na skrajšani delovni čas osebni dohodki ne bodo še manjši, kar pa tudi ne bi bilo v skladu s sprejetim sklepom in dogovorom na seji DSŽ. Obravnavali so probleme, ki nastajajo pri vzdrževanju v času letnih dopustov in predlagajo, naj bi bilo vzdrževanje elektro naprav urejeno po sektorjih in bolj konkretno. Sedanje delovne obleke naj bi po možnosti zamenjali s kombinizoni, ki so bolj praktični in tudi cenejši. Prav tako bo treba zamenjati orodje, želijo pa več reda in čistoče v higienskih prostorih.

VEN JAVORNIK, DNINA KOBLAR — Sestanek je bil 15. 8. Želijo predvsem odgovor na vprašanje, kako je z določanjem procenta vzdrževalcem. Menijo, da bi bilo dobro organizirati seminar za manipuliranje v stikalnicah visoke napetosti. Načeto je bilo tudi vprašanje medsebojnih odnosov, ugotavljajo pa tudi da imajo zaposleni delavci v proizvodnih obratih slab odnos do naprav. V 2400 bo treba povečati normativ dežurnih električarjev, kljub večkratnim urgencam pa se stanje glede popravil motorjev ni izboljšalo. Ugotavljajo slabo kvaliteto popravil zunanjih izvajalcev.

VEN JESENICE — RD — VIS — NAP — Sestali so se 16. avgusta. Ugotovili so, da za vzdrževanje visokonapetostnih naprav primanjkuje rezervnih delov. Termini za popravila so daljši. Skoda ima zato vsa železarna. Naprav, ki jih je treba vzdrževati, je vedno več, skupina pa predlaga uvedbo skupinskega nagrajevanja.

VEN — RD ŽARILNIH PEČI — Na sestanku 16. avgusta so predlagali drugačen sistem nagrajevanja za skupine, ki so stalno na terenu. Le-ti naj bodo drugače nagajeni kot delavci v delavnici, saj se tudi delovni pogoji bistveno razlikujejo. Proizvodnemu obratu naročajo, da naj skrbi za redno čiščenje kanalov, tisti, ki upravljajo z napravami, pa naj bodo bolj pazljivi tudi pri prestavljanju peči. Problematična je obzidava peči. Delo je zaupano delavcem podjetja Vatrostalna, vendar jih nihče ne kontrolira, zato obzidava traja tudi po več dni ali pa ves teden.

V preteklem tednu so imele sestanke še naslednje delovne skupine: dnina Uršič v HVŽ, strojno vzdrževanje — žerjavni oddelek, valjarna Bela — dnina Rakovec, dnina Piber v pocinkovalnici, dnina Moderc v valjarni Bela, ERD Javornik, dnina Beg v valjarni Bela, dnina Lazar v valjarni Bela, dnina Ovsenk — valjarna 1300 in RO.

Nova aglomeracija s ptičje perspektive

Dobro organizirano in za perspektivo usposobljeno slovensko železarstvo bo predstavljalo čvrst temelj nadaljnega razvoja slovenske kovinsko - predelovalne industrije

Ob tej priliki ne smemo prezreti tega, da imajo železarne v Sloveniji določeno tradicijo. Še bolj važno pa je, da danes ugotavljamo, da v železarskih kolektivih ni prisotna samo zavest tradicije, ampak zavest in volja, da svojo bodočnost postavite na bolj realna tla in da dosledno ustvarite močno fuzirane gospodarske temelje vašega razvoja in eksistence. Ta drugi del je pomemben. Prisotnost tradicije je za pojmovanje razgovorov o koordinaciji, o konceptih, o planih potrebna, vendar pa je stvar našega današnjega in jutrišnjega dne razgovor o teh drugih vprašanih in tega ste vi načeli. Ob tej priliki postavljate vprašanje: kakšni pa so slovenski splošni navdihi o tem vprašanju, s kakšnimi plani, s kakšnimi koncepti se ukvarjamo, kaj mislimo, da bo v tem slovenskem gospodarskem prostoru potrebno narediti.

Če poskušam na to z enim stavkom odgovoriti, potem bi rekel sledeče: iščemo eksistenco, možnosti in perspektive razvoja našega gospodarstva in razcveta naše republike za splošen dvig celotnega slovenskega prebivalstva. To je naša osnovna misel in ko to analiziramo, ko o tem razmišljamo, se postavlja vprašanje hladnega razumskega presojanja, v kakšni situaciji se gospodarstvo Slovenije nahaja, kaj je v tej dani situaciji potrebno narediti, v katero smer je treba ubrati pot. Če poskušamo analizirati to našo slovensko situacijo s stališča, da smo se odločili, da odpiramo meje, da se vključujemo v evropsko gospodarstvo, da se vključujemo v zapadno razvita gospodarstva, tja, kamor po svoji geografski legi tudi spadamo, potem je potrebno, da potegnemo neko paralelo s temi gospodarstvi, s temi gibanji. In če naredimo to primerjavo, več ali manj prihajamo do sledečih zaključkov: da je gospodarstvo Slovenije raztrešeno po vsej Sloveniji, kar ima mnogo pozitivnih prednosti, da pa je razmeroma močno razdrobljeno, da je relativno slabo med seboj povezano, da je večkrat neenotno, da si mnogokrat med seboj konkurira namesto dopolnjuje. Vse to daje v zaključni analizi sliko, da naši napori niso usklajeni, da ni izvedena potrebna integracija in povezanost in da so rezultati

teh naporov manjši, kakor bi nam jih geografski, geopolitični in drugi pogoji lahko ustvarjali. Če izhajamo iz tega, se nam seveda postavlja vprašanje, kakšno politiko vodita na tem področju. Povsem jasno je, da je geografsko lego, sedanjo razdrobljenost in stanje, kot osnovni element, tudi potrebno upoštevati. Ko to razmišljamo, ko iščemo metode, pota in sredstva, se oblikujejo neka taka stališča.

V Sloveniji bomo morali v skladu s svojo geografsko lego oblikovati nekaj osnovnih stališč, v smeri katerih naj gre naše slovensko gospodarstvo in ustvariti zdrave temelje za splošni razvoj ter za celoten razcvet. Z drugo besedo; postavljate se naloga v okviru gospodarstva Slovenije oblikovati nekaj trdnih stebrov slovenskega gospodarstva in okrog njih ustvariti pogoje za vsesplošni razvoj. Če govorim o stebrih slovenskega gospodarstva, potem imam v mislih tako močnejše, take gospodarske organizacije, ki bodo imele svojo tržno orientacijo, svojo marketing službo, da bodo na osnovi tega ugotovile, kaj se pri nas in v Evropi prodaja da ter da bi na osnovi tako izdelanih analiz rekli, to smo pa mi v stanju v Sloveniji narediti in v to smer bomo usmerili naš razvoj in naše prodajne zmogljivosti, da to tudi realiziramo. Taki stebri, take formacije pa zahtevajo razmeroma veliko kadra. Vse to pa je drago in razumljivo je, da male, razdrobljene gospodarske organizacije tega skoraj ne zmorejo. Če govorim o tem, seveda pri tem ne mislim povezati in centralizirati vse, ampak oblikovati nekaj bistvenih osnovnih stebrov.

Vi danes razmotrivajte tu o združevanju slovenskega železarstva. Zanesljivo je, da bo dobro organizirano in za perspektivo usposobljeno slovensko železarstvo predstavljalo čvrst temelj nadaljnega razvoja slovenske kovinsko-predelovalne industrije, 36.000 ljudi v Sloveniji je zaposlenih v nadaljnji predelavi vaših osnovnih izdelkov. Pri analizi stanja v teh podjetjih pa ugotavljamo, da je v mnogih ozirih boljše in lažje kakor v vaši matični industriji. Povezanost v tej smeri je podana. Naj navedem samo eno primerjavo. V Sloveniji proizvajamo tovarnjake, po kvaliteti so zelo

priznani in tržišče jih potrebuje. Ta gospodarska organizacija pri 5.500 zaposlenih ustvarja neverjetne rezultate, ki se odražajo v njihovih skladih in osebnih dohodkih, ki so v vsakem pogledu večji kakor pri vas. Toda za svojo proizvodnjo koristi jeklo, ki prihaja iz vaše dejavnosti. Razmišljamo o tem, da je proizvodnjo tovarnjakov potrebno v Sloveniji nadalje razvijati in sedanje število okrog 5.000 v bližnji bodočnosti povečati na 7.000 in kasneje na 12.000. Proizvodnja tovarnjakov predstavlja enega od stebrov nadaljnje slovenske kovinsko-predelovalne industrije, ki bo bazirala tudi na vaši dejavnosti. Če dalje razmišljamo o lesni industriji, za katero veste, da je danes prilično razvita v Sloveniji, da ji svet priznava kvaliteto in to kvaliteto sprejema, potem bo tu potrebno nekaj narediti. Če nadalje razmišljamo o proizvodnji gospodinjske opreme od Gorenja do EMO Celje do Tika in vseh ostalih, je tu druga taka pomembna dejavnost. Če to med seboj pametno povežemo, potem ustvarjamo zanesljivo solidne temelje za celoten gospodarski razvoj.

Ko govorimo o teh integracijah, seveda nimamo v mislih nekega čvrstega združevanja, neko centralizacijo. Pod pojmom integracije razumevamo usklajevanje ciljev. Oblikovanje enotnih, usklajenih ciljev, vodenje neke celovite gospodarske in finančne politike ob primerjanih politike ob primerni decentralizaciji v samem gospodarstvu. Izhajamo iz stališča, da nikjer ni potrebno iti v tako togo centralizacijo, da bodo na enem mestu s pravilniki določali, kako bodo v drugi organizaciji bodisi delili stanovanja, ali kakšno kapo bo nosil vratar. Izhajamo iz tega, da integracija predstavlja združevanje ciljev in sredstev, oziroma oblikovanje ciljev, da pa je decentralizacija velikokrat pogoj za tako oblikovanje. Mislim, da tudi vaše zasnove zelo ustrezajo tem osnovnim konceptom. Seveda, če pa govorimo o vseh takih gospodarskih zasnovah v Sloveniji, se postavlja vprašanje, ali bomo zmogli finančno to speljati, ali bomo zmogli ves potreben kapital za realizacijo vsega tega. Tu se pojavljata dve vrsti gospodarskih dejavnosti. Prve so gospodarske (Nadalj. na 10. str.)

Ko se majejo tla

(15. nadaljevanje)

Potresi so značilni po krajših ali daljših močnih sunkih

Ob potresih nas zanima predvsem obnašanje živali. Sigurno bo zanimalo naše bralce tudi to vprašanje, zato navajamo dokaj zanimivo in strokovno preverjeno poročilo prof. Zore Karamonove iz Skopja. Vsekakor je na mestu, da se ti zapiski ohranijo kot material za študije, ki so v zvezi s potresi. Torej: »25. julija 1963 je bil vroč dan, sonce je peklo in grelo asfalt na cestah, trava v parkih je že pred časom izgubila svojo svežo barvo, na drevesih je že rjavelo listje. Ob nastopu mraka pa je sopara popustila. Po ulicah se je zrak komaj gibal, le ob Vardarju je pihal lahen vetrič. V zoološkem vrtu, ki je bilo v »Idahiji« tj. v tistem delu mesta, ki je največ pretrpel, je bilo tisti večer toplo. V poznejših nočnih urah pa se je čutil prijeten hlad, ki je prihajal z lahkim vetrom od Vardarja. Živali so ležale za mrežami pred svojimi bivališči in so dremajoče čakale zoro. Družina pavov se je, kot ponavadi, spravila na visoke veje akacije v glavnem drevoredu, da tam prespi noč. Nočni čuvaj je počasi korakal po drevoredu; vedel je, da bi se pav oglašil s svojim hreščečim glasom, če bi se v parku pojavil kak tuj človek. Prešla je polnoč in začel se je nesrečni 26. julij. V zgodnjih jutranjih urah, ko so Skopljanci še spali spanje pravičnega in niso slutili bližajoče se nesreče, so bili prebivalci zoološkega vrta že zbujeni. Kmalu po eni uri so se nenadoma oglašili pavi s hreščečim glasom. Njihovemu glasu se je pridružilo rjovenje levov, ki so nemirno tekali po kletki. Dingi so lajali; tigri, lisice, hijene, šakali, vsi so nemirno hiteli sem ter tja po svojih kletkah. Opice so skakale in vpile, slon je trobil in vznemirjen tekal ob ograji. Povodni konj je skakal in skušal preskočiti ograjo. Nobena žival ni spala, vse so bile vznemirjene. Čuvaj se je temu čudil. Nikakor si ni znal pojasniti vznemirjenosti živali. Menil je, da jih je kak tuj človek vznemiril. Tekal je od kletke do kletke, da bi odkril krivca. Pogledal je v hišice; pred eno je zagledal veliko miši, ki so iskale v gosti mreži kletke luknjo, da bi zbežale na prosto. Vedel je, da so pod podom hišic miši in da se tudi čez dan tu pa tam katera prikaže. Sedaj pa je zagledal toliko miši, celo v kletki s tigri. To grozno tuljenje, hreščanje, trobljenje je trajalo vse do četrte ure, ko so živali utrujene prenehale z glasovi, vendar se niso pomirile. Še vedno so tekale po kletkah, in sicer po strani, ki je bila najbolj oddaljena od zidov. Le pavi so hreščali dalje in s hreščanjem pričakali prvi sunek katastrofalnega potresa, ki je ob peti uri 17 minut stresal Skopje in ga pokril s prahom. Med samim potresom so se živali brez moči držale kletke ograje čim dlje od zidov. Ker se hišice v zoološkem vrtu niso zrušile, ni poginila nobena žival. Toda ne samo živali v živalskem vrtu, temveč tudi druge živali so čutile bližajoči se potres. Psi so zgodaj zjutraj začeli lajati in niso prenehali več.

Marsikdo se mora zahvaliti psu, da si je rešil življenje. Pes ga je zbudil z dolgotrajnim lajanjem in ga prisilil, da je zapustil hišo ter dočakal potres na prostem. Po prvem katastrofalnem sunku se je zemlja v presledkih tresla ponoči in podnevi. Ko sem prve dni spala pod milim nebom, sem opazila, da so psi ponoči nenadno začeli lajati. Toda to ni bilo navadno zavijanje, temveč drugačno, kakor kadar pes laja od dolgočasje. Lajanju je kmalu sledil potres z bobnenjem. Ti potresi so bili 7. stopnje po Mercallijevi lestvici. Kasneje, ko smo že spali pod šotori, se je zemlja nekoliko umirila, pes v sosedstvu je z lajanjem napovedoval samo večje potrese. Tudi mačke imajo bolj občutljiva čutila kot mi. Spominjam se dogodka iz prvih dni po katastrofalnem potresu. Ko sem šla mimo neke hiše, je tam stalo nekaj mladih fantov. Nankrat prileti iz hiše mačka, se ustavi sredi ceste in se začne vrteti v krogu. Ob pogledu na mačko je eden od mladeničev vzkliknil: »Potres bo!« in zemlja se je resnično začela tresti. Znan je rek, da se ladja potaplja, kadar jo zapuščajo podgane. To je spoznal tudi neki uslužbenec hotela Makedonija, ki se je pri potresu popolnoma zrušil in pod seboj pokopal toliko žrtev. Imel je svojo sobo v kletnih prostorih hotela. Ko se je začelo daniti, je slišal ropot v sobi. Prižgal je luč in videl veliko podgan, ki se niso ustrašile svetlobe, temveč so, kakor brezumne, skakale čez posteljo in se zaganjale v vrata, kakor da iščejo izhod. Preplaš podgan je zajel tudi uslužbenca. Hitro se je oblekel ter zapustil sobo in hotel ter si tako rešil življenje.

Spomini iz NOB

Črke in papir za partizane

Na Gorenjskem so obstoječe partizanske tehnike nujno potrebovale ciklostilni papir. Na Jesenicah sta s tem materialom razpolagali le tiskarna in knjigarna. Knjigarnar se je vključil v Hitlerjev aparat. Tiskarnar, ki je po nesrečnem koroškem plebiscitu emigriral v Jugoslavijo in je vedel, kje je njegovo mesto, — je bil edini, pri katerem so borci za svobodo lahko črpali zanje dragocen material. Kar po vrsti so se oglašali pri njem v pisarni pri belem dnevu partizanski zapuščniki in navadno odnašali po dva zavoja, to je tisoč pol papirja naenkrat.

Osvobodilno gibanje se je širilo, tehnike so imele čedalje večje potrebe. Odjemalcev papirja je bilo vedno več. Založnika papirja, ki je imel število družino, pa najbrž ne bi bil nihče zavidal za njegov položaj. Strahovali so ga Hitlerjeve represalije, poleg tega pa ni imel nikogar, ki bi mu lahko zaupal svoje skrbi in težave. Tako je moral nositi vse duševno trpljenje sam.

Iz partizanskih tehnik so nastajale tiskarne, ki jih je bilo treba opremiti s črkami in priborom. Tiskarna v Strajšči pri Kranju ni mogla v celoti pomagati in na moč je morala prisločiti jeseniška tiskarna. Zaupniki so obvestili lastnika jeseniške tiskarne, naj pripravi toliko materiala, da se bo lahko tiskal časopis na štirih straneh in da bodo prišli partizani v najkrajšem času ponj. Pristavili pa so

tudi, da osebno jamči za življenjsko varnost vseh, ki se bodo udeležili akcije, kar je bilo pač popolnoma razumljivo.

Bilo je 6. junija 1944. Pol ure pred začetkom dela je pripravljajl jeseniški tiskarnar v svoji pisarni načrt dela. Nekdo je potrkal na vrata. Vstopilo je brhko dekle, staro okrog dvajset let in se predstavilo kot partizanka Julija. Legitimirala se je s pismom partizana — tiskarja, dobrega znanca tiskarnarja. V pismu je prosil za tiskarski material in točno navajal, koliko rabijo tega in onega. S tem sporočilom je bilo na mah ustvarjeno medsebojno zaupanje. Dekle je nadaljevalo: »Tam doli za ono hišo v stranski ulici čakata z avtomobilom še dva partizana. Ali ju grem lahko poklicat, da nalozimo material?«

»Draga moja, črke dobite na vsak način, vendar je sedaj nemogoče. Vsak čas bodo začeli prihajati v službo moji delavci in kot vidite, je cesta polna ljudi, ki gredo na »ših« v tovarno. Pridite popoldne ob treh. Do tedaj bom lahko preudaril tudi, kaj vse vam bom dal, da bo vam koristilo in boste lahko tiskali časopis.«

Julija se je strinjala s tem predlogom in dejala, da pridejo točno ob treh. Rahlo, skoraj proseče pa je še dodala: »Ne pozabite, da ste nam obljubili, da jamčite za naša življenja!«

»Bodite brez skrbi, saj čutim in trpim enako kot vi. Razumeti me pa morate, da za morebitno nesrečno naključje ne morem nositi odgovornosti.« Mož je nadaljeval: »Nemcem je treba zaradi moje varnosti nasuti peska v oči in zato bom popoldan obdržal na delu vse štiri stavce in knjigovodjo, ki mu lahko vse zaupam ter bova edina, ki bova vedela za vaš prihod. Stavci ne bodo vedeli ničesar o tem, čeprav so razen enega z imenom Gabriel zanesljivi in vaši simpatizerji. Čim pridete, pretrgajte najprej telefonsko vrvico. Material pa zahtevate od Gabriela, da ga čimbolj ustrašujemo in obremenimo pred Nemci.«

Kazalec se je pomikal proti tretji uri popoldan. Podjetnik in knjigovodja sta že dalj časa nestrpno in razburjeno gledala skozi okno in čakala velikega in tvegane dogodka. Točno ob treh je pribrnel in se ustavil na dvorišču pred tiskarno krasen temno moder osebni avtomobil. V pisarno je stopila Julija, za njo pa dva partizana s pištolami v rokah. Kot bi se srečali stari znanci, je vsem petim zaigral na obrazu prijazen nasmeh. Julija je hitro in na kratko predstavila oba partizana: »Don, Ciril!« Odgovor pa se je glasil: »Blazej, Mazi«, in segli so si v roke.

»Kot je dogovorjeno, smo prišli po črke,« je dejal Don in že v naslednjem trenutku pretrgal telefonsko vrvico.

»Vse je pripravljeno in upam, da bomo lahko kmalu opravili in se boste srečno odpeljali,« je zagotavljal podjetnik. Na Donovo željo je podal še kratek opis Gabriela. Nato pa sta že stopala s knjigovodjem kot dva ujetnika v stavnico, za njima pa Julija in oba partizana z naperjenimi revolverji.

»Mi smo partizani in smo prišli po črke, kdor bi klical na pomoč in se ne bo pokoril našim navodilom, bo na mestu ustreljen. Vi, Gabriel pa nam boste izročili material,« je odločno ukazoval Don. Gabriel je smrtno prebledel, medtem ko je ostalim trem kljub iznenadenju silil na lica rahel nasmeh. Gabriel je ves zmeden začel sesipati iz majhnih omaric črke na mizo. Ker se ni mogel ali hotel znajti, je Don zarobantil nad njim, če se misli delati norce iz partizanov. Na pomoč je priskočil tiskarnar in začel so se preobračati na mizo velike omarice in partizani so dobili točno po že prej narjenem načrtu ves potreben material. Stavci so sproti vsipali črke v vrečke, ki so jih prinesli partizani s seboj. Po petnajstih minutah so že metali napolnjene vrečke v prtljažnik avtomobila. Tiskarnarjeva družina je z okna prvega nadstropja gledala to početje, ne da bi vedela, kaj se dogaja.

Don je še naročil tiskarnarju, da sme prijaviti akcijo Nemcem šele naslednje jutro in sicer tako, da se dejanje odigralo ob šestih po-

poldan, ker bodo lahko le na ta način zaščitili Nemca iz Skofe Loke, ki jim je dal na razpolago svoj avto. Tedaj je bil namreč v veljavi odlok, da je dolžan vsakdo, ki se vozi z avtom, predhodno obvestiti policijo, kam in ob kateri uri se bo peljal ter navedi tudi evidenčno številko avtomobila. Po končani akciji so se partizani vsedli v avto, ostali pa so gledali skozi okno, kako je izginjal za ovinkom.

»Mejdun, to je pa ravno tako lep avto kot ga ima Landrat v Radovljici,« je dejal Marjan. Gabriel pa je vzel svinčnik in začel pisati evidenčno številko avtomobila. »Gabriel, ne praskajte se tam, kjer vas ne srbi,« mu je bil prisiljen reči šef in s tem prekinil nadaljnje beleženje.

Naslednji dan ob osmi uri zjutraj se je s težkim srcem odpravil lastnik podjetja na orožniško postajo javit, kaj se je zgodilo. Mlad orožnik je bil sila rodoveden. Komandir postaja pa je hitro zabeležil dva stavka in dejal: »Gospod Blažej, je že dobro. Zadeva je urejena. Lahko greste.« Mož namreč ni bil navdušen za Hitlerja.

Po dveh urah so že prišli trije orožniki s komandirjem v tiskarno. Zasliševali so najprej knjigovodjo, nato pa še vse tri stavce. K sreči Gabriela niso zaslišali. Končno je morala priti še tiskarnarjeva žena in hčerka. Zena je v gladki Nemščini dejala, da ne ve nič drugega kot to, da

Anton Žerjav

Nastanek Kosove graščine na Jesenicah

(7. nadalj. in konec)

Omenjeni okrajni glavar iz Radovljice je prav rad zahajal na Jesenice, s kmeti in rudarji v Plavškem Rovtu in Planini pa je bil zelo dober prijatelj in svetovalec, kar kaže še posebno ta primer: bilo je leta 1865, takrat pri nas o fotografiranju še ni bilo nobenega sledu, omenjeni okrajni glavar pa je imel že stike z nekim, morda ednim, ali vsaj zelo redkim fotografom z Dunaja. Bila sta si zelo dobra znanca in prijatelja, večkrat pa sta si izmenjala tudi obisk s takrat edinim boljšim prevozom — poštanim vozom. Tega fotografa je prosil, da bi se rad s kmeti iz Plavškega Rovta, ki so v zimskem času vozili tudi rudo od Savskih jam v Ruardov plavž na Savo, fotografiral. Nagovarjal je že dalj časa vse te gospodarje, toda nikakor niso mogli razumeti, kaj to pomeni, kar za tiste prve čase to ni bilo

nič čudnega. Končno so se le dogovorili in obenem že došli medeljo, ko naj bi prišel fotograf in jih prenesel na papir. Res so se zbrali neke nedelje že zgodaj zjutraj v takrat že drugi gostilni na Jesenicah pri »Flajškarju«. Stala je nasproti današnje mesarije pri Hrovatu in je bila 1. marca leta 1945 bombardirana. Tudi sam je prišel iz Radovljice že v soboto popoldne, tako da je bil pri Flajškarju tudi že kmalu zjutraj. Čakali so že celo dopoldne in močje v gostilni »Flajškar« so postali že prav dobre volje. Popoldne se je fotograf res pripeljal na Jesenice z Dunaja s poštanim vozom in takoj prišel v dogovorjeno gostilno. Šli so skupaj na dvorišče in fotograf je postavil na tla veliko leseno stojalo, nanj pa pritrdil velik fotoaparati na plošče znamke »Periskopp« v velikosti 25 x 25 x 30 cm. Začel

je razlagati tem ljudem, kako da jih bo na tak način najprej prenesel na ploščo in potem na papir. Prav nič mu niso verjeli, če pa ne bi bilo poleg okrajnega glavarja, ki so mu zaupali, bi s fotografom pošteno obračunali. Nikakor namreč niso prišli do zaključka, da bi normalen človek kaj takega lahko naredil. Težave so bile tudi v tem, da je človek pred velikim aparatom na plošče moral stati ali sedeti v času fotografiranja najmanj tri minute. Tako se je vse to nekako srečno končalo in čez mesec dni so dobili že fotografije. Izdelane so bile na papirju v velikosti 6 x 9 cm in kopirane na sončni svetlobi, tako da so bile rjave barve. Tanek papir fotografije pa je bil prilepljen še na malo večji trd karton. Ena teh prvih fotografij je še ohranjena, le osebe, razen »Beckirkshauptmana«, ki ima belo uniformo, se bolj slabo vidijo, ker od

tega dogodka so pretekla že 104 leta.

Jeseniško občino so takrat vodili že omenjeni župan, občinski tajnik, učitelj Klopčič in župnik Jennej Bizjak, ki je imel svoje prostore v občinski hiši, ki je stala nasproti hotela Pošta z imenom »Kaplanija«. Zaradi širjenja ceste je bila hiša že pred drugo svetovno vojno porušena. Ta človek je nad 30 let služboval na Jesenicah, doma pa je bil v okolici Kranja. Bil je zelo dober in priljubljen pri takratnih prebivalcih Jesenic, zato so mu po smrti postavili dostojen spomenik na pokopališču, ki je bil takrat okrog stare cerkve. Je še zelo dobro ohranjen celo danes, čeprav je od tega minilo že čez sto let. Tudi fotografija tega moža je še zelo dobro ohranjena in je iste velikosti in barve kakor prej omenjene fotografije, le z razliko, da je ta nasproti oni zelo dobro vidna, čeprav sta najbrž obe enako stari.

Tako je teklo življenje na Jesenicah in okolici vse do leta 1869. Starejši ljudje so

dani za dnem prerokovali o nekakšni železni kači, ki da bo šla skozi Jesenice. In res, niso se zmotili, zakaj prav ta letnica je bila velika prelomnica tistega časa. Stekla je železna kača, to je železnica od Ljubljane do Trbiža in prvi vlak je prišel pozdravit z Dunaja sam »presvetli« cesar Franc Jožef. Bilo je nepopisno veselje in nekaj časa so ljudje le bolj od daleč opazovali čudnega železnega konja. S tem so morali zgraditi takoj tudi železniško postajo. Stala je na nasprotni strani današnje postaje, to je na koncu nekdanje Hrenovice ali kjer je danes železniško skladišče kosovne robe, s starim imenom »Omlade«. Nekaj metrov pred postajo so postavili tudi lesene zapornice z leseno barako za čuvaje. Za to delo so postavili od začetka kar žensko, zato so jo imenovali po domače »ramparica«, ker je odpirala in zapirala »rampe«. Le počasi so se ljudje privajali na te vrste vožnje in nezaupljivo stopali v vagon vlaka, da jih popelje v treh urah celo do Ljubljane.

je bilo tako lep in si je sam delala, da bi bil naš. Mladoporočnik jo je osorno pogledal in jezen siknil: »Sami ti!« Izpovedbe so si nam na splošno, posebno pa glede avtomobila, zelo naspovalale. Nato so zasliševali sosedo, ki so bili kar trije mncem naklonjeni. K sreči nobeden sploh ni opazil cesar, niti videl avtomobila pred hišo. Tako se je vse mo končalo brez vsakih tedič. Za Jesenice je bila to velika senzacija. Mesec so dolgo uživali in se varjzli o tej drzni partiski akciji pri belem dnevi pred mesta.

Ma je nekaj tednov. Bilo je julija 1944. Tiskarna je imela »betriebsurlaub«. V stanju jeseniškega tiskarja je pozvonilo. Žena je špirtat. Vstopil je visoki fant in jo vprašal, če je tiskarne doma. Pritrdila je. Prosil jo je, naj pokliče. Precej začuden zaskrbljeno je sprejel tiskar svojega znanca.

»Kaj smo imeli smolo z vašimi črkami. Srečno smo jih peljali do Škofje Loke. Prenosom na določeno mesto so nas pa iznenadili in so jih nekateri modrovrči in bežati, da so šli življenje. Zopet smo avtom tu in prosim, da daste druge,« je dejal.

»Kaj bo pa težko šlo, ko ne vem in ne vem, kako se mogel zagovarjati premoči.« Nič ni pomagalo, ni odnehal. Odšla sta v tisto in napolnila dve izredeliki pločevinasti posodi črkami in ostalim materijem. Ko sta jih na dvorišču položila na ročni voz, je

dejal Don, da bi bilo najbolj varno, če bi kak otrok zapelel črke do avtomobila. Tiskarnar je šel na cesto iskat otroka, pa je videl, da prihaja Gabrijel. Vedel je, da je prišel po časopis. Hitro se je vrnil k Donu in mu povedal ter predlagal, naj njega prisili, da bo peljal voz. Rečeno, storjeno. Gabrijel se je pojavil izza vogala hiše in začuden obstal pred njima.

»Ali me še poznate?« ga je vprašal Don. Pritrdil je. »Veste, da sem oborožen in da je vaše življenje sedaj v mojih rokah, zato bodite pametni in lepo ubogate, kar bom ukazal. Odpeljite takoj ta voz do našega avtomobila!« Gabrijel je brez besed ubogal. Med potjo pa je začel prigovarjati Donu, da ni dobro, da on pelje voz, ker ga ljudje poznajo. Don mu je verjel in nato sam odpeljal naprej. Pot je ves črkovni material srečno prispel na določeno mesto. Po dobrem tednu pa je sosed že prinesel pokazat tiskarnarju na štirih velikih straneh tiskan Slovenski poročevalec s črkami jeseniške tiskarne.

Tudi to akcijo je bilo treba prijaviti Nemcem. Zaslišali so tudi Gabrijela, a je bil že toliko ustrašovan, da sta se sporazumno oba dobro in enako zagovarjala.

Sosed, ki je bil v službi Gestapa in Gabrijelov znanec, pa je dejal: »Sedaj pa že vemo, da se dogaja vse sporazumno in če se to še enkrat ponovi, se bo jeseniški tiskarnar z družino vred znašel v Dachau.« To pa se vseeno ni zgodilo, čeprav je okrog petnajst ljudi odnašalo štiri leta papir iz jeseniške tiskarne v partizane in da ga je podjetni in drzni Srečo iz Radovljice kar po cele bale odvažal s tovornim avtomobilom.

Šiško osebje je dobilo tudi uniforme v črni barvi rdečimi našitki, kape pa bile okrogle in precej visoke. To leto je bila ustanovljena tudi Kranjska industrijska družba; to je današnja železarna na Jesenicah. Ključ od Ruardov rudniškega na Savi in Javornikova posestva z gozdovi, katerih je bilo takrat kar precej. Obratovali so poteno naprej, po gospa so vzeli v službo začetja samo najmlajšega Rovega sina Frica po imenu ki pa se je pozneje praval pijači. Nekateri stari Jeseničani se ga še danes dobro spominjajo. Ude popolnoma zapuščen kovač v nekem seniku na Dm okrog leta 1903. Tako je bil mogoče zadnji potomci takratnih jeseniških R. Njihova nekdanja giba in cerkev na Stari Sopi spominjata današnji in poznejše rodove na ta jeseniške zgodovine.

Šiška industrijska družba je večala iz dneva v dan s tem pa tudi Jeseničani njihova okolica. Na

Jesenice so prihajali za kruhom novi ljudje z vseh strani, si gradili stanovanjske hišice in obdelovali zemljo, ki jo takrat na Jesenicah ni manjkalo. Danes bi tiste prave nekdanje jeseniške potomce prav lahko prešteli na prste. Kmalu so zgradili še železnico do Bohinja, v Gorico in Trst, od leta 1900 do 1905 pa še železnico skozi Karavanke v Avstrijo. Karavanški predor so delali delavci iz vseh krajev, največ pa iz sosednje Italije. Kamenje za predor so kopali visoko nad Jesenicami v hribu Merca, to je rdeč marmor, ki se tam nahaja. Od kamnoloma v Mercu do Hrušice so izravnavali zemljo in postavili namajo ozki tir za prevoz tega kamenja. Železne vagončke so vozili z malo parno lokomotivo Na Pejcah, blizu tega kamnoloma, so imeli postavljene lesene barake za delavce in barako za pisarne in kuhinjo. Ta svet, po katerem je tekla ozkotirna železnica in vozila velike kose kamenja, je še danes zelo dobro viden. Ostalo je tudi

(Nadalj. na 15. str.)

Tudi gospa Hana Waldnerjeva pozna policijskega komisarja Čarmaka, a o tem molči, ker se nerada spominja doživetja, ki ga je doživela s tem 'barbarom' (tako komisarju pravi Wildbachova). Bilo je lani poleti na nekem izletu. Ne spominja se več, kako se je komisar znašel v njihovi družbi. Plesali so pozno v noč in med plesom je spoznala tega silaka. Šampanjec ji je segel v glavo. Tudi Verner ni bil čisto trezen in je kmalu začel tožiti, da ga boli glava in da bi rad šel spat. In ko je zaspal, se je vrnila h komisarju, nato pa se mu vdala, sama ne ve zakaj, morda samo zato, ker je v sosednji sobi spal njen mož, ki se mu je takrat hotela maščevati, ker ni ostal v Mariboru in se pustil premestiti v to prekleto sivo in ozko dolino, kjer je človeku tesno, če samo pogleda skozi okno, razen danes, ko tam zunaj ravna drva mlad mika-ven fant, tako podoben njenemu Valiju, da bi si ga že zaradi tega pozelela, ko bi mogla. Samo njega gleda in sploh ne posluša, kaj ji pripoveduje gospa Wildbachova, čeprav pripoveduje zdaj že druge reči, o večerji v vili pri generalnem direktorju, ki že četrto stoletja vodi tovarno in ki je pri srcu tudi novim lastnikom, o povabilu na sobotno večerjo pri novem tehničnem direktorju, nekem Čehu, o katerem Wildbachova pripoveduje na dolgo in široko in pri tem oponaša češki naglas z omalovaževanjem, s kakršnim so avstrijski Nemci govorili o Čehih pod staro cesarsko monarhijo, o generalnem tajniku družbe, ki gospe Wildbachovi ni po volji, ker je Slovenec, Primorec, prav tako kakor policijski komisar, in ker se še vedno ne more sprijazniti z dejstvom, da bo jeseni minilo že trinajst let, od-

SIVO MESTO

kar cesarstva ni več, o čudovitih časih, ki so nekoč bili, lepih mladih časih, ko se je boljša družba zbirala v nemškem Turnvereinu, prirejala izlete in tako naprej in naprej, pripoveduje že dobre tri ure, dokler je gospa Waldnerjeva ne opozori, da bo fant na dvorišču skoro gotov.

»Hm,« se gospa Wildbachova ozre odobravojoče skozi okno. »Zares priden fant in ne samo čeden, mein Kind,« ni slepa za poglede mlade gospe Waldnerjeve. Kaj ko bi se malo pozabavala na račun njene zagledanosti v čednega brezposelnega delavca? Bi ga ne povabila k malici v jedilnico, preudarja, a to misel zavrže. Fanta bo nasitila v kuhinji. Samo služkinjo še pokliče in tej krhki starikavi stvari naroči, naj pripravi malico za pridnega fanta v kuhinji in ne v predsobi ali veži kakor navadno. »V kuhinji pripravi, Mici,« ukazuje in naroča, naj bo malica dobra in obilna. Potem bo lepo gospo Hano že na kakšen način spravila v kuhinjo. »Hej, pub,« zakliče, ko odpre okno. »Prišla gor! Malo pomalčala,« kliče Tineta v svoji 'nemški' slovenščini.

Tine še ni povsem gotov. Tako pravi, ko vstopi v predsobo. A gospa Wildbachova pravi, da bo lahko potem dokončal ali pa jutri, če bo le hotel priti.

»Seveda, prav rad,« je Tine s ponudbo zadovoljen. »A mislim, da bom še noč gotov.«

»Potem jutri nimate časa?« se zdaj oglasi gospa Waldnerjeva in pogleda Tineta s pogledom, polnim ognjene zelenine.

»Časa? Več kakor na pretek,« se zasmije Tine in pri tem pokaže zdravo belino zob.

»Veste, moj mož namerava preurediti vrt,« se lepa gospa zlaže, ker noče pokazati pred Wildbachovo, da ji je preureditev vrta šele ta hip prišla na misel. »In vi... da, vi... seveda, če imate čas in če bi hoteli, bi... bi mi lahko to delo opravili. Mislim, da bo za nekaj dni dela.«

Te besede so kot božji dar.

»Prav rad, gospa,« je Tine ponudbe vesel.

»Ne bom skoparila. Pošteno bom plačala.«

»Toda jutri bo pob delal še pri nas,« se oglasi Wildbachova.

»Z drvmi bom v eni uri gotov, razen če potrebujete še kaj,« je Tine pripravljen, da ostane tu do pozne noči, če bo treba, ker se mu za jutri in za prihodnje dni obeta nova delovna priložnost in ker se boji, da bi lepa mlada gospa najela koga drugega, če bi moral delati jutri še tu pri Wildbachovi.

»Ne, drugega zaenkrat ni... Pa si drfa v drfar-nici tudi lepo slošila?«

»Sem, gospa! Lahko greste pogledat. Zložena so kakor v škatlici.«

»Hm, potem si sares pridno delala in malico že prej saslusila.«

»Delal, gospa. Delal kakor vselej,« pritrjuje Tine in se čuti počaščenega, ker ga Wildbachova povabi, naj gre maličat v kuhinjo. Tudi obe gospe gresta z njim, mlada pa ga gleda, da mu je nerodno. »Najbrž se ji zdim preumazan,« pomisli Tine in se ogleduje.

Res, umazan je.

»Bi se lahko umil, gospa,« poprosi Tine.

»Mici, pelji puba v pralnico,« ukazuje Wildbachova postarani in grdi služkinji. »Pa šajfa mu daj!«

»Za mano stopi,« namigne služkinja Tinetu in mu izroči kos dišečega mila.

»Ho, to pa diši!« je Tine vesel prijaznosti, na kakršno pri Wildbachovih ni računal. Videti je, da je žena mnogo bolj človeška kakor dedec, ki je trepet delavcev, pa tudi uradnikov v svojih obratih.

»Niso s slehernim taki,« se mu nasmehne služkinja in odkrije vrzeli med zobmi. »Sicer pa gospa ne gospod nista slaba človeka, če jima ne ugovarjaš.«

Tine se naglo umiva, ker je že lačen, saj je še od davi, ko je odšel od doma, tešč.

»Eh, tudi tale voda dobro dene človeku,« prha vodo, potem pa se obriše in seže v zadnji hlačni žep po glavnik in se počese. Lasje mu padejo v lepe kodre. Ko bi bil bolj pozoren, bi opazil, kako ga je pogledala mlada gospa, čim je stopil v kuhinjo, kjer ga čaka kopat krožnik sira in salame in kruha, dobrega, svežega belega kruha s skorjo kakor sonce. Pa tudi velika skodelica čaja je na mizi, vročega čaja, tako omamno dišečega po rumu.

»Veliko jesti, ker toplo delala,« pravi gospa.

Tine je s slastjo, čeprav se brzda, da bi ga gospe ne imeli za prestradanega volka. Tudi čaj srebne, a je premočen, kakor da je v njem več ruma kakor čaja.

»Premočna čaj?« se Wildbachova nasmehne s svojimi zlatimi mostiči. Všeč ji je, ker je čaj mladega fanta stresel, kakor da bi srknil špirit.

»Močan. Zelo močan. Ruma nisem vajen.«

»Špirita, špirita pa si?« je Wildbachova prepričana, ker misli, da delavci pijejo najraje špirit.

»Ne, tudi špirita ne. Alkohola ne prenesem.«

»Ho, ta pa je bosa!« mu Wildbachova ne verjame.

»Moja moš govoriti, vsi delafci piti, veliko piti. Velik pijanec, a toper delafec,« poudari Wildbachova in pripoveduje o nekem delavcu iz mehanične delavnice, ki bi ga zaradi pijače in plavih ponedeljkov že zdavnaj odpustili, a ga ne, ker v naslednjih dnevih napravi za tri in ne za enega delavca.

»Poznam ga,« pravi Tine. »To je ključavničar Prakež! Res, izvrsten ključavničar!«

»A kako ti vedela, da je izvrsten,« pravi Wildbachova, kakor da mu ne verjame.

»Vem, ker sem ključavničar sam,« poudari Tine.

»Ključavničar?« ga pogledata gospe.

»Pa ne delate v tovarni?« vprašuje mlada gospa.

»Ne, žal, ne,« Tine povesi pogled.

»Sreča, drugače preklinjala moja moš in ga smerjala, da je šif hudič.«

»Ni sreča, gospa, ni sreča,« postane Tinetu obraz otožen. »Ni lahko biti brezposeln.«

»Ubogi fant,« ga sočutno pogleda lepa gospa Waldnerjeva. »Pa bi tvoj Karl,« pogleda Wildbachovo, »ne mogel za takega fanta... mislim, tako marljivega fanta... ne mogel najti dela v tovarni?« vpraša v slovenščini.

»Ne vem,« zmigne Wildbachova z rameni. »Govoriti bi morala z njim.«

Tine ostrmi, ker takih besed ni pričakoval.

»Tvoj soprog je vendar šef mehanične, livarne, kotlarne... O, lahko bi našel delo za tako delovnega fanta,« govori še vedno v slovenščini.

Dobro organizirano in za perspektivo usposobljeno slovensko železarstvo bo predstavljalo čvrst temelj nadaljnega razvoja slovenske kovinsko - predelovalne industrije

(Nadalj. iz 7. str.)

organizacije, ki so močno tržno orientirane in ki predstavljajo določeno stopnjo finalizacije. Le-te velikokrat same ustvarjajo take pogoje. Mnoge druge dejavnosti pa ne ustvarjajo pogojev, da bi na to dejavnost bančni kapital sam od sebe pritekel. To pa iz enostavnih razlogov, ne ker smo si to izmislili mi, ampak zato, ker svetovna ekonomija to pogojuje.

Povsod v svetu je z združenimi, organiziranimi silami potrebno zbirati sredstva za infrastrukturo, za gradnjo železnic, za energetiko idr. Za posamezne druge dejavnosti pa je potrebno z družbenimi posegi usmerjati sredstva za pritek v te dejavnosti. In železarstvo je eno izmed tistih ki ni tako visoko akumulativno, ki ni tisto, ki bi kar samo od sebe privlačilo bančni kapital, vendar pa je po svoji dejavnosti fundamentalno, ustvarja osnovo za razvoj vse ostale kovinsko-predelovalne in druge industrije, samo pa ne akumulira toliko, da bi kapital sam od sebe pritekel tja. Zato so družbene intervencije, družbeni posegi in usmerjanja za te stvari potrebni.

Ko vi v okviru vaših gospodarskih organizacij razpravljate o tej integraciji, o oblikovanju združenega podjetja, se povsem jasno postavlja več vprašanj, ali je to pametno, ali je v to smer potrebno iti, ali ni morda bolj pametno, da ostanemo kar sami, pa bomo nekako tako kot smo do sedaj tudi v bodoče. Če vam jaz ta stališča danes iznašam in nakazujem, hočem s tem poudariti, da Slovenija s svojimi finančnimi sredstvi ne razpolaga najbolj bogato in da bo potrebno v teh mejah temeljito in izrazito razmišljati, kam bomo usmerili vsak milijon, kje se bo bolje obrnil v korist slovenskega prebivalstva. Mislim, da mi ne boste zamerili, če tu izrazito dejstvo, da če Slovenija železarstva ne bi imela, ga danes znova oblikovala in ustvarila ne bi. Ker pa to imamo, je nek osnovni naš koncept to združiti in povezati ter pripeljati do take oblike, da bo samostojnega gospodarskega življenja sposobno in da bo tako ustvarjalo zelo solidne temelje za nadaljni razvoj in razcvet vse druge industrije, ki vaše artikule rabi in predeluje. Če pa je temu tako, potem smo na tem, da sedemo in začnemo razmišljati, v katero smer in kako usmeriti te dejavnosti v našem železarstvu. Kako ga pripeljati do tega, da bo jutri ali pojutrišnjem na osnovi zaokrožene izgradnje, na osnovi jasno opredeljene politike in na osnovi močne orientacije v lastno finalizacijo,

sposobno biti gospodarski dejavnik v slovenskem gospodarskem prostoru in sposobno voditi celovito gospodarsko politiko.

Ko se vsa ta vprašanja načenjajo, ko se o tem razmišlja, postaja nekaj jasno: razdvojeni, nepovezani, neorganizirani slovenski železarji ne predstavljajo tiste garancije in baze, da bi lahko v predstavnih organih prevladala neka zanesljivost, neka prepričanost, da bodo sredstva usmerjena, usmerjati pa jih bo potrebno, če jih boste hoteli dobiti, na tem področju resnično rodila to, kar je pogoj za nadaljnji razcvet. Postavlja se vprašanje, ali ni morda smiselno, da v okviru slovenskih železarjev neprizadeto, odkrito sedemo in poskušamo razgovarjati, kaj je v naših kolektivih, v naših medsebojnih odnosih potrebno urediti, da bomo slovenski gospodarski javnosti dali maksimalno garancijo, da bodo sredstva malagana v metalurško dejavnost resnično element prvotna slovenskega gospodarstva.

Če to razmišljamo, potem nam postaja predvsem jasno, da samostojno, oddvojeno in nepovezano vodenje politik po čisti podjetniški usmerjenosti do tega rezultata ne more pripeljati, ali izredno težko. Poslovni uspeh, podjetniški uspeh, neke gospodarske organizacije, je tudi v tem, recimo železarne A, če železarne B uspe ta čas iz vleči neki artikel, neki asortiment, ki je trenutno akumulativen. Toda temu nujno sledi posledica, da se za proizvodnjo tega artikla sredstva duplirajo, da se proizvodni stroški povečujejo in da se ta stvar nujno mora prej ali slej prevrniti na pleča kolektivov samih. Ko o tem razmišljamo v okviru izvršnega sveta in predstavnih organov in z izredno pozitivnim občutkom spremljamo ta naša interna gibanja, te naše manifestacije, ki gredo v to smer, da pripeljemo svojo lastno prepričanje do tega, ali smo se lotili neke gospodarske akcije, ki je za nas interesantna in potrebna, ali pa to ne, ali pa to, kar sem že večkrat slišal, poleg treh direktij samo še četrto, pa nekaj razprtij in ribarij, katerih v naših kolektivih tudi ne manjka.

Če se vrnem nazaj in če gledam s tega stališča, potem se najbrž pred slovensko železarstvo postavlja dve vprašanji. Eno je: to našo železarsko dejavnost zaokrožiti, izgraditi, usposobiti za nastop na tržišču, pripeljati do take stopnje finalizacije, da bo s tem dana solidna osnova za perspektivni razvoj. Če pa je temu tako, bo najbrž potrebna druga stvar: zbrati potrebna sredstva za realizacijo tega načrta. Vi ste

morda spremljali, da je izvršni svet SRS za vodenje take politike pričel razmišljati o dvojem: na eni strani razmišljamo o tem, da oblikujemo sklad za intervencije v gospodarstvu. Ta sklad za intervencijo v gospodarstvu pri izvršnem svetu oziroma predstavnih organih bi imel ta namen, da bi z določenimi sredstvi interveniral prav tam, na tistih dejavnostih, ki so osnovne, ki so baze za razvoj slovenskega gospodarstva, kamor bančni kapital sam po svojem značaju tja ne priteka. Ta sredstva bi se lahko koristila za benificiranje obrestnih mer in za druge posege v gospodarstvo in sicer tistim kolektivom, ki se ukvarjajo z bazično dejavnostjo in jim izravnavali pogoje z ostalimi kolektivi, katerih dejavnost je atraktivna s hitrim tempom razvoja in tudi njim omogočili tak razvoj.

Konkretno. Za program reševanja samega železarstva je v teku druga akcija, da preusmerimo določena finančna sredstva, ki so bila z zakonom usmerjena za turizem, nazaj v železarstvo, kajti analize nam kažejo, da s temi zveznimi ukrepi ni težko pridobiti kapital, da priteka v redne investicije v turizmu. Saj bankam, ki se s tem ukvarjajo, daje možnost, da ta kapital celo z 11 do 12 % obračajo, oziroma daje drugo možnost, da v primernih pogojih in rokih njim federacija takoj regresira obrestno mero za celotno obdobje, tretjino denarja pa se jim vrne. Ker izhajajo iz tega, da smo neki dejavnosti, ki je za slovensko gospodarstvo sicer izredno pomembna, ker turizem priteva k enemu osnovnih elementov našega bodočega slovenskega gospodarskega razvoja, na eni strani omogočili boljše pogoje za razvoj, da pa konkretno obenem metalurgija in še nekatere dejavnosti teh ugodnosti niso bile deležne, oziroma obratno, da je razvoj dogodkov te dejavnosti celo prizadel. Tu je bilo nekaj primerov povedanih in dejstvo je, da če bi bila rekonstrukcija slovenskih železarn izvedena v rokih, ki so bili ob sklepanju pogodb predvideni, najbrž take problematike, s katero ste se ukvarjali v pretečenem in letošnjem letu, ne bi bilo in razmišljali bi o novem razvoju, ne pa o tem, kako sebi ustvariti šele fondament.

Iz teh pogledov, iz teh razmišljanj izhajajo naša stališča, da ustvarjamo v republiki neke pogoje, neke osnove za take intervencije v gospodarstvu, da bi se celotno gospodarstvo razvijalo skladno, oziroma prvenstveno, da bi omogočili razvoj tudi tistim gospodarskim dejavnostim, ki po svoji akumulativ-

nosti niso atraktivne za dotok kapitala na ta področja, ki pa so bazna in pomembna za naš razvoj. Zavedati se moramo namreč tudi tega, da tisti trenutek, ko smo banke osamosvojili in smo jim rekli, naj vodijo poslovno politiko, ni več prostora in časa za zamere in očitke, da za infrastrukturo nimajo razumevanja, ko oni ekonomsko dokazujejo nalagnje kapitala v turizmu, v lesno industrijo idr., v dejavnosti, kjer se obrača dvakrat, trikrat hitreje, kakor v dejavnostih, katere se nahajajo v takih ali drugačnih situacijah.

Če izhajamo iz vsega tega, potem nam postaja nekaj prezentno in jasno, da bomo v skrbi za slovenski celotni gospodarski razvoj morali na eni strani začeti ločevati to, kar je po svoji tržni in proizvodni orientaciji, po svoji atraktivnosti in možnosti plasiranja svojih proizvodov sposobno, da se razvija samo in na drugi, vse tiste dejavnosti, ki so osnova, ki so pogoj za skladen razvoj republike, pa same nimajo te možnosti, da bi v ta razvoj šle, tam pa bo republika s svojimi sredstvi morala biti tudi prisotna. In kakor sem rekel, ravno sklad za intervencijo v gospodarstvu ima osnovni namen posegov v take in drugačne dejavnosti. Seveda pa bo za sredstva, ki se bodo na tak ali drugačen način težko zbirala, potrebno imeti soglasje skupščine. V to razpravo se bo vključilo celotno gospodarstvo, kajti ta sredstva se bodo lahko usmerjala samo tja, na tiste dejavnosti, ki jih bodo opravile gospodarske organizacije s svojim planom in konceptom in na osnovi svojih usklajenih programov dokazovale, da so sredstva v to rentabilno in smiselno naložena. Z drugimi besedami tja, kjer bodo gospodarske organizacije pred skupščino uspele dokazati, da je taka ali drugačna usmeritev predstavnih organov in izvršnega sveta in drugih smiselna in pomembna za rešitev razvoja.

Težko si je zamisliti, da bi slovenske železarne razdvojene, vsaka za sebe pred predstavnimi organi in skupščino uspele ustvariti tak vtis in mnenje, da je temu tako. Kajti vemo, da podjetniška usmerjenost velikokrat zahteva rešitev za en kolektiv tako, ki je lahko v izrazito škodo ali neugodje drugemu in obratno. Če slovenski železarji danes v takem obsegu razpravljate o vaši bodočnosti, mislim, da se je treba zavedati nečesa: da po svojih predstavnih organih oziroma organih, ki ste jih zato izbrali, nastopate danes in v teh tednih pred vami pred vso slovensko gospodarsko javnostjo, da v tej priliki predstavite svoja sta-

lišča in poglede, svojo čvrsto odločenost nekaj skupaj izpeljati. Lahko pa tudi obratno s svojo razdvojenostjo in neenotnostjo ustvarite vtis v skupščini, da bodo pri prvih parlamentarnih debatah, ki se v začetku septembra začnejo in rekel sem vam, da je nekaj takih stvari na programu, razpolagali s takimi, ali drugačnimi pogledi, kaj se v vaših gospodarskih organizacijah dogaja, oziroma koliko je ali ni smiselno nalagati sredstva v to dejavnost. To govorim zaradi tega, ker mislim, da je potrebno, da se v tem trenutku odtrgamo od svojih obratnih in drugih vsakodnevnih dejavnosti, da poskušamo izločiti iz teh drobnih razprtij in nesoglasij, iz tega, kaj je nekdo neke rekel in kaj bi lahko celo rekel in da poskušamo oceniti situacijo, kaj pa je pravzaprav res ključno in pomembno za naš razvoj. Mislim, da vi to danes delate in da boste to delali tudi v dnevih, ki so pred vami in kulminacija vsega tega, kakor ste v vaših delavskih svetih že sklenili, bo 15. septembra ob referendumu.

Če boste gledali na te stvari tako, potem najbrž ne boste težko dobiti v vaši sredi poti in sredstev, da boste pripeljali razpoloženje do take stopnje, da se boste resnično opredelili za akt, ki ste ga podpisali za 15. september. Osebnostno mislim, da je potrebno pripeljati prizadevanja do tega, da se bo vsak vodstveni človek v železarni, vsak, ki zaseda določen položaj in po svojem položaju vpliva na razpoloženje in razvoj ter organizacijo v teh podjetjih, jasno opredelil in povedal, kaj on konkretno misli in kako se bo on kot tak v te stvari vključeval. To vam govorim zato, ker je nemogoče politično ali drugo akcijo peljati tako, da nekdo s kislim obrazom nekaj pripoveduje, kar je nekako v stilu s splošno sprejeto politiko, fizionomija obraza pa kaže, da misli drugače, ali celo na koncu reče: no, ja, to sem jaz povedati moral, iz tega pa nič ne bo. Taka opredelitev je v vaših mejah, je v vaših kolektivih, med vami samimi zelo razsodna in potrebna tudi zato, ker integracija še ne predstavlja nobene čudežnega sredstva. Integracija predstavlja prvi korak usklajevanja in mislim, da je zelo jasno, da kolektivi, ki so živeli samostojno, ki so se samostojno razvijali, ki so geografsko tudi razporejeni, imajo določene poglede. Te poglede bo potrebno usklajevati. Mislim, da je to prvi akt, ki ste se ga lotili, ki mu boste dali svoj pečat. Vprašanje usklajevanja in sodelovanja pa bo dolgotrajen proces, v kate-

(Nadalj. na 11. str.)

Dobro organizirano in za...

(Nadalj. z 10. str.)

rem bo vsak kolektiv zanesljivo dobil svoj interes.

Iz uvodnega referata je bilo razvidno, da vi že sedaj planirate usklajevanje in skupno obravnavo problematike po tehnični liniji, kontrole, razvoja, družbenih služb in vsega podobnega. Mislim, da je to dobra pot, kajti sedli boste skupaj in uvideli, da se stvari veliko lažje in hitreje rešujejo v skupni obravnavi, kakor če se vsak za sebe loti problematike.

Hotel bi vam še nekaj povedati. Ko smo te dni razpravljali v okviru našega komiteja za ekonomske odnose s tujino o posledicah devalvacije francoskega franka, pri čemer je bila podana še dodatna analiza posledic devalvacije angleškega funta, je izpadla nekako sledeča slika: Ob vsaki devalvaciji tuje valute je vedno prizadet izvoznik in ima ko-

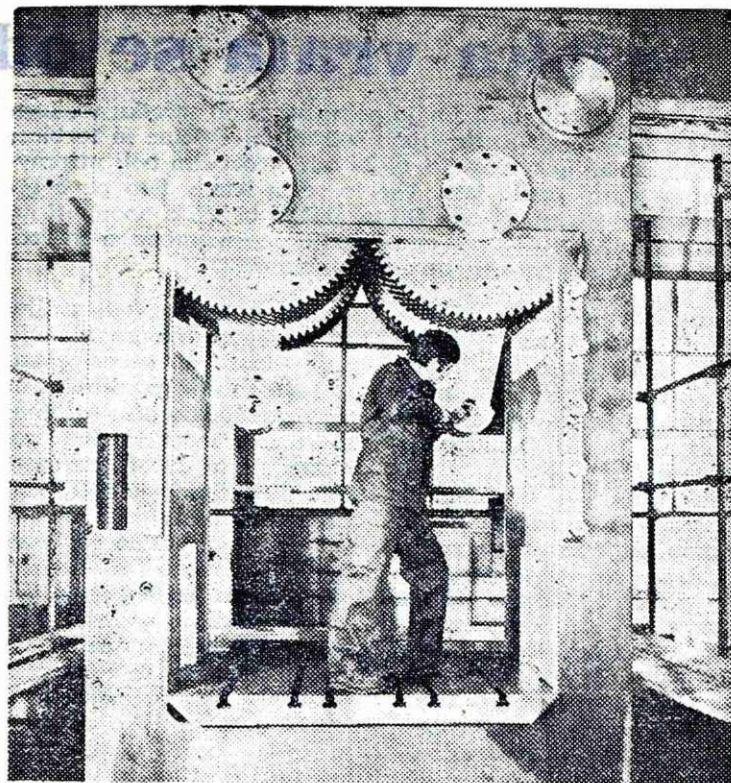
risti uvoznik. Analize jasno kažejo, da razdrobljeni izvozniki, majhne gospodarske organizacije, ki so relativno šibko tržno orientirane z ozirom na šibke kapacitete, katere imajo, ob vsaki devalvaciji krepko izgubljajo. Analiza nadalje kaže in v državnem merilu se to izravna, da imajo uvozniki koristi. Toda slabo tistemu, ki je izgubil, kajti nič nima od tega, če je sosedna uvozna organizacija imela dobiček. Na drugi strani pa se je zelo jasno pokazalo, da organiziran in skupen nastop daje boljše rezultate.

V imenu izvršnega sveta Slovenije želim povedati, da integracijska gibanja v slovenskem železarstvu spremljamo z veliko pozornostjo. Prepričani smo, da bodo vloženji napori kronani s tem, da se boste v končni obliki odločili za skupen nastop. Le tako bomo z obojestranskimi napori to gospodarsko

dejavnost na Slovenskem izpeljali tako, da bo sposobna za življenje in da bodo ustvarjeni resnični in zanesljivi temelji za nadaljni razvoj slovenske predelovalne industrije.

Železarski globus

SINGAPUR. Singapur in Tajland nameravata skupno zgraditi novo železarno, ki bo imela plavže v Singapuru in ostale obrate za proizvodnjo ter nadaljno predelavo v Tajlandu. Posamezni obrati bodo postopno pričeli obratovati leta 1973. Letna proizvodna zmogljivost te železarne bo 1,1 milijona ton surovega jekla in investicijski stroški so ocenjeni na okoli 500 milijonov dolarjev. Pri financiranju bo sodeloval tudi ameriški kapital.

630-tonska ekscentrična stiskalnica, nov proizvod železarne Ravne

Združene železarne bodo postale dejavnik...

(nadalj. s 4. str.)

škega postopka, z znižanjem neuspele proizvodnje in zvišanjem izplena, znižanjem materialnih stroškov poslovanja, boljšim izkoriščanjem proizvodnih zmogljivosti in delovnega časa ter s strukturalno spremembo proizvodnje in izboljšanjem kvalitete izdelkov. Specializacija proizvodnje, enoten program raziskav in usklajena poslovna prizadevnost bodo pri tem morale odigrati važno vlogo. Predvsem v železarni Store, ki je najbolj zapoznana v svoji investicijski izgradnji, bodo potrebni požrtvovalnost delovne skupnosti in skupni napori, da bi se povzpeli iz sedanjega relativno nizke produktivnosti, izkoristili novo zgrajene proizvodne zmogljivosti in izoblikovali tako ekonomsko poslovno dejavnost, ki bo dovoljevala vračanje dolgov in samostojno kreditno sposobnost ob sorazmerno primernih osebnih dohodkih. Tudi na Jesenicah in na Ravnah bo potrebna izredna požrtvovalnost delavcev, da bi integralno usklajeni razvojni program dajal zasnovane plodove. Predvsem na Jesenicah pa bo nujen nov korak na področju podaljševanja predelave jekla, da bi se s strukturalno spremembo proizvodnje dvignila poprečna cena prodaje in končno dosegel primeren ekonomski položaj.

Amortizacija, s katero razpolagajo v železarnah, je važna osnova za izpopolnitev sredstev za delo in ureditev proizvodnega potenciala. — Skupno bodo vse tri železarne v letošnjem letu oblikovale 90,6 milijonov din amortizacije, od tega:

- železarna Jesenice 65,0 milijonov din ali 71,5 %,
 - železarna Ravne 18,0 milijonov din ali 21,0 % in
 - železarna Store 6,8 milijonov din ali 7,5 %.

Ne toliko presežek dohodka kot amortizacija bo v naslednjih letih važen prispevek železarn samih pri izvrševanju integralno usklajenega razvojnega programa.

Nelikvidnost v vseh treh železarnah, ki je splošen jugoslovanski pojav, na žalost ne dovoljuje odvajanja sredstev iz žiro računov v amortizacijske sklade niti v druge sklade podjetij. Dolgovi kupcev slovenskim železarnam so se povzpeli že na 350 milijonov din. Ureditev tega jugoslovanskega fenomena, ki je poslovne odnose privedel izven moralnih kodeksov, je eden od važnih pogojev za ureditev finančnega položaja na Jesenicah, na Ravnah in v Storah.

Povečanje trajnih obratnih sredstev je druga važna sestavina prizadevnosti vseh treh delovnih skupnosti za izboljšanje gospodarjenja in doseg predvidene rasti letne realizacije. Že pred startom ima torej združeno podjetje obsežne in zahtevne naloge, ki jih bodo morali reševati direkcija, poslovni odbor in delavski svet podjetja.

Menim, da je vzdušje v vseh treh delovnih

skupnosti pa tudi na Ravnah, kjer so pomisleki za združitev najbolj prisotni, potem ko je predvidena taka integracija, ki vsaki delovni skupnosti pušča samostojnost, tako, da integracijo slovenskega jeklarstva z optimizmom pričakujemo. Naloga prisotnih predstavnikov samoupravnih in upravnih organov ter družbenih in političnih organizacij je izvesti zadnjih sestankov, na katerih naj se celotno delavstvo spozna s prednostmi osnivanja združenega podjetja slovenske železarne. Na današnjem sestanku, ki ima namen medsebojnega spoznanja, moramo posredovati odgovore na vsa vprašanja, ki so nastala v posameznih železarnah po razpisu referendumu, da bi s tem ta štab aktivistov lahko avtoritativno in objektivno seznanjal delavce o podjetjih, s katerimi naj bi se integrirali v skupnem združenem podjetju.

Pred nami je zahtevna in odgovorna naloga zadnje faze priprav za integracijo slovenskega jeklarstva. Samo od tega, kako bo ta izvedena, bo odvisen rezultat referendumu v posameznih železarnah. Veliko bi bilo tveganje v premajhnem seznanjanju delavcev s tem, da jim osnivanje združenega podjetja zagotavlja večjo varnost v zaposlitvi in osebnih dohodkih, saj bi neugoden rezultat referendumu v kateri koli železarni pomenil bumerang predvsem za tisti sestav, ki je odgovoren, da razvija presodno miselnost v delovni skupnosti. Smo torej pred zgodovinsko odločitvijo, pri kateri ne smemo ostati ob strani. Ob tem pa moramo že pogledati korak naprej na naloge, ki čakajo združeno podjetje slovenske železarne.

1. Najprej bo potrebno oblikovati upravo in jo zasedati s takimi specializiranimi strokovnimi delavci, ki so na jeklarstvo življenjsko navezani in ki bodo s svojim znanjem, izkušnjami in reputacijo uspešno sodelovali pri izdelavi analiz, elaboratov in železarne avtoritativno zastopali.

2. Podjetje bo moralo pristopiti k nadrobni izdelavi integralno usklajenega razvojnega programa.

3. Ob sodelovanju z Metalurškim inštitutom bo moralo izdelati dolgoročni načrt usklajenega raziskovalnega dela za izboljšavo tehnologije in racionalnejšo proizvodnjo.

4. Izdelati bo moralo načrt take finančne konstrukcije podjetja in posameznih pogodbenih strank, katerega realizacija bo uredila ekonomski položaj vseh treh železarn.

5. Izdelati bo potrebno zasnovo take specializacije, ki bo pomenila večjo produktivnost in povečanje dohodka v vseh železarnah.

6. Navezati bo morala stike s potencialnimi kupci in z njimi ob sodelovanju vseh treh pogodbenih strank skleniti dolgoročne pogodbe o poslovno tehničnem sodelovanju.

7. Z dobavitelji surovin, pomožnega materiala in energije bo potrebno skleniti take dolgoročne

aranžmaje, ki bodo dajali prednost pri oskrbovanju železarn.

8. S predstavniki organi in asociacijami bo moralo navezati take pristne odnose, ki bodo slovenskemu jeklarstvu v industriji dali primerno mesto.

Uvajanje enotne, sodobne in učinkovite organizacije v vseh sestavinah združenega dela slovenskih železarn bo moralo biti stalno opravilo združenega podjetja. Slovenske železarne bodo morale, če bo referendum dosegel svoj namen, takoj:

1. Skupaj z vsemi jugoslovanskimi železarnami enotno nastopiti na zveznem izvršnem svetu za odobritev paritete cene jekla, kot je ta bila že predlagana od zveznega urada za cene,

2. energično zahtevati znižanje za črno metalurgijo previsoke obremenitve s kapitalom, s tem da se:

a) del interkalarnih obresti, ki so nastale po krivdi kreditorja, odpiše,

b) odobri obročno obračunavanje vseh obresti izkoriščenih in odobrenih kreditov,

3. s podporo izvršnega sveta, ki naj omogoči republiški prispevek v kreditno maso, pri KBHL pospešiti odobritev kredita za realizacijo integralno usklajenega proizvodnega programa.

To pa seveda ne pomeni, da bo integracija slovenskega železarstva izvajala le močnejši pritisk navzven; ustanovitev združenega podjetja bo istočasno pomenila učinkovitejšo reševanje notranje proizvodno poslovne problematike vseh treh železarn.

Združevanje, koordiniranje, delitev in solidarnost dela, ki so glavne prednosti integracijske povezave, se bo vršilo s teamsko metodo dela. Majhno, z osnutkom pogodbe predvideno število v upravi združenega podjetja neposredno zaposlenih bo poleg organov samouprave delavskega sveta in poslovnega odbora zahtevalo stalnost dela po grupah, ki jih bodo ob osrednjih delavcih direkcije sestavljali predstavniki vseh treh železarn. Osnovni naj bi se teami tehničnih direktorjev, komercialnih direktorjev, direktorjev gospodarsko računovodskih sektorjev, splošnih sektorjev, vodij raziskovalnih oddelkov, priprav dela, kadrovskih služb in drugi, sestajali pa naj bi se tudi predstavniki družbeno političnih organizacij.

Od uspešnosti dela teh grup bodo odvisni proizvodno poslovni rezultati v vseh treh železarnah ter s tem stanje in krepitev ugleda združenega podjetja.

Prepričan sem, da bodo delavci spoznali prednosti in koristi zasnovane integracije in na referendumu to potrdili. Že vnaprej si zato vsi želimo uspešno in učinkovito delo združenega podjetja in s tem napredka Jesenic, Raven in Stor. Današnji sestanek naj bi pomenil manifestacijo sloge. 15. september pa pohod v enotno proizvodno tvornost slovenskega jeklarstva

Šolska vrata se odpirajo...

Solarji in njihovi starši imajo polno skrb ob začetku vsakega novega šolskega leta. Kupujejo šolske potrebščine in torbice, obleko, čevlje in vse ostalo, da bi bili otroci čim bolj pripravljeni za novo šolsko leto. Vse to se iz leta v leto ponavlja z manjšimi spremembami. Ob tej priliki bi želela opomniti na vse one malenkosti, ki sicer izgledajo nepomembne, a so večkrat odločilne za otrokovo mentalno rast.

Starši največkrat mislijo, da so opravili svoje, če so otroku nakupili vse potrebno za šolo. Naprej naj bi otrok sam delal in ravnal s svojo imovino. In tako se nemalo krat vse lepo in novo v zelo kratkem času spremeni v umazano, pomečkano in raztrgano. Že prvi teden pouka najdemo po oknih pozabljenih svinčnikov, nalivna peresa, zvezke, knjige, telovadne copate in drugo. Žalostno pri tem pa je, da po teh predmetih nihče ne vpraša, kar dokazuje, da starši ne vodijo kontrole nad delom svojih otrok in da ne pregledujejo njihovih šolskih rekvizitov. Tako ostajajo ti izgubljeni in pozabljeni predmeti tedne in tedne na prostoru za najdene predmete, čeprav hodijo učenci vsak dan mimo njih

in jih vsak dan tudi vidijo. Za pedagoge pa se začnejo prve težave, ker učenci nimajo vseh šolskih potrebščin in tako otežujejo delo pri pouku. S tem želim staršem povedati, da ni dovolj, da otrokom preskrbijo vse potrebno. Enako važno je tudi, da jih nadzorujejo, kako njihovi malčki ravnajo s svojim inventarjem. In če kaj izgubijo ali pozabijo, naj si s svojim prihranjenim denarjem kupijo novo, če se že nočejo potruditi, da bi izgubljeno poiskali. Nikakor pa ne smejo ostati brez izgubljenega, kar je največkrat primer.

Starši naj skrbijo, da bodo ostale šolske potrebščine čim dalj časa lepo ohranjene in čiste. Prav tu lahko starši mnogo pripomorejo k etični in estetski vzgoji svojega

otroka. Prepričevanja v tem smislu v šoli namreč prav nič ne zaležejo, če jih ne podkrepijo tudi starši s svojimi ukrepi. Otrok pa se sčasoma le privadi paziti na svojo lastnino in dejavnost. Tako spozna razliko med lepim in malomarnim pisanjem, nadalje med urejeno, čisto obleko in zanemarjeno.

Vse to bi starši z lahkoto dosegli, če bi otroka že od zgodnje mladosti navajali na red, snago in na redno delo. Vsaj enkrat tedensko je tudi treba pregledati otrokove šolske in druge potrebščine in ga opozoriti, kako naj umazane in podobno neurejene predmete zopet uredi. Seveda ne smejo pozabiti pogledati, kako je kasneje to delo opravil. Tako bo otrok že zgodaj spoznal razliko med redom in neredom ter začutil potrebo po estetskem izgledu sebe in svoje okolice, kar se mu bo pozneje v življenju na vseh področjih bogato obrestovalo.

Naj ob koncu omenim še počutje vseh tistih, ki so iz kakršnegakoli vzroka zamudili leto in bodo morali razred ponavljati. Če kdaj, potem prav gotovo tudi najbolj brezbrizne prizadene ob začetku šolskega leta, ko se njihovi vrstniki vpišejo v višji razred, oni pa morajo stopiti v vrste mlajših. Ne bi se hotela ustavljati ob tistih, ki so zaradi brezbriznosti zamudili leto, čeprav bi bili zmožni delati, a niso hoteli. Vse pozornosti so pa vredni tisti učenci, ki iz zdravstvenih ali drugih fizioloških razlogov niso bili kos vsemu delu. Takim otrokom naj starši ne oporekajo neuspeha, ampak naj jim pomagajo, da ga bodo čimprej premostili ter začeli resno in redno delati v novem šolskem letu. Le tako se bodo hitro vživeli v novo okolje, pozabili na neuspeh in ga tako tudi najbolj popravili. Ob otrokovem neuspehu pa naj bi starši tudi sebe vprašali, če so dovolj skrbeli za otrokovo delo in če so ga dovolj nadzirali. Tudi tu je večkrat krivda za otrokov neuspeh, kajti ni dovolj otroka lepo obleči in dobro nahraniti. Telesne dobrine so šele osnova za njegovo delo. In kako naj otrok svoje delo uspešno opravlja v svojih rosnih letih, če ga starejši niso zmožni ali voljni niti nadzirati.

IVA

Nov avtobus za učence kranjskogorske šole

Če so kritiki trdili, da je v času Franca Jožefa v Ratečah lahko delovala šola, da pa jo socialistična Jugoslavija uskinja, potem od sedaj naprej ta kritika ne bo več opravičena. Temeljna izobraževalna skupnost Jesenice je v Mariboru kupila nov avtobus za prevoz učencev iz Rateč in Gozd Martuljka v Kranjsko goro. Menda ni potrebno ponovno pojasnjevati opravičenosti sklepa, da se letos ukinita oddelka osnovne šole v Ratečah in Gozd Martuljku. Za primer navajamo samo to, da je bilo v preteklem šolskem letu v dveh razredih v oddelku osnovne šole v Ratečah samo 14 učencev, plačati pa so morali snazilko, učno moč, kuharico in režijske stroške. Razen tega

je v Kranjski gori učencem zagotovljen bolj kakovosten pouk, kakor je to možno v kombiniranem oddelku.

Staro šolo v Kranjski gori so že prodali Agromakedoniji, denar pa so namenili za gradnjo nove šole v Kranjski gori, ki bo že drugo leto dograjena. Če bo vse potekalo kot je predvideno, so kranjskogorski učenci letos zadnjič v prostorih stare šole.

Nov šolski avtobus bo vozil iz Rateč in Gozd Martuljka v Kranjsko goro in obratno vsak dan večkrat, usklajen pa bo s šolskim poukom. Tako učencem ne bo potrebno na avtobusnih postajah čakati, starši pa bodo brez skrbi za svoje otroke.

J. Vidic

Praznovanje na Blejski Dobravi

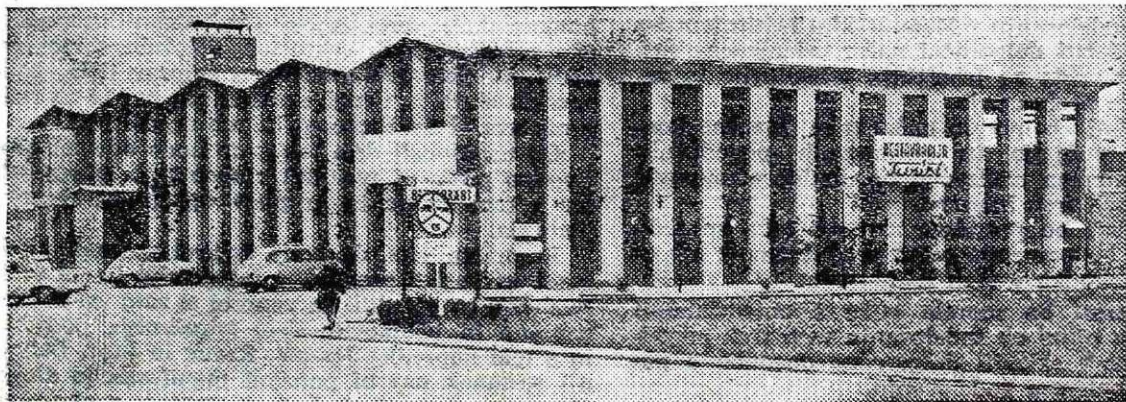
Zadnja seja krajevnih organizacij ZB NOV je bila sklicana predvsem za organizacijo praznovanja krajevnega praznika, ki je sicer 28. avgusta, vendar bo svečanost v nedeljo 31. avgusta. To pa zaradi tega, da se svečanosti udeležijo lahko čimveč prebivalcev kraja in okolice.

Že pred leti so na Blejski Dobravi sklenili, da bo njihov krajevni praznik 28. avgusta, v spomin na eno prvih partizanskih akcij na tem območju. Tega dne ponoči so namreč partizani minirali visok železni steber na Dobravskem polju in ga porušili, tako da tovarna ki je delala za nemško vojsko, več časa ni mogla obratovati, zaradi pomanjkanja električnega toka z elektrarne v Vintgarju.

Na seji so se domenili, da bo skupna seja vseh krajevnih organizacij in društev 28. avgusta zvečer, da bo tako dan poudarek temu dnevu. V nedeljo pa bo počastitev tega praznika ob spomeniku padlih borcev in žrtev fašističnega terorja, pred osnovno šolo. Pripravljen je pester program in zato pričakujejo številno udeležbo vaščanov Blejske Dobrave, Lipc in Kočne. Vabilo k tej svečanosti so poslali tudi domačinoma, bratoma Kersnik Stanetu in Ladotu, prvoborcema, poleg nekdanjih drugih prvoborcev, ki so v času okupacije delovali na tem terenu. Pozabili niso tudi na matere in vdove padlih borcev, katere prav tako vabijo na proslavo in nato na skromno zakusko.

Marsikdo se še spominja, kako se je one noči pred 28 leti zablistalo in kako je zagrmelo in kako so besneli Nemci, zaradi povzročene škode, še bolj pa zaradi drznosti partizanov ali »banditov« kot so jih oni nazivali. Stane Kersnik z Dobrave, Janez Zvan z Gorij, Alojz Prešeren z Grabna in Franc Konobelj-Slovenko pa so bili veseli uspele akcije, katera se jim pred dnevi ni posrečila, zato je bila pa ta tembolj uspešna.

sš

Na Javorniku bodo ob krajevnem prazniku odprli nov delavski dom

Otvoritev nove dvorane in odra

Krajevni praznik na Javorniku bodo letos praznovali bolj slovesno kot prejšnja leta. Praznovanje bo trajalo tri dni, od 4. do 7. 9. 1969.

Slavnostna seja

V četrtek, 4. septembra, ko mineva 28 let, odkar so Nemci ustrelili pet talcev, bo ob 18. uri v spomin na ta dogodek in na 10-letnico, odkar so uvedli na Javorniku krajevno samoupravo, slavnostna seja družbenopolitičnih organizacij.

Spominska razstava del Viktorja Gregorača

Pred sejo bodo v avli delavskega doma odprli spominsko razstavo del Viktorja Gregorača z Javornika. Lik pokojnega Viktorja Gregorača, slikarja in pesnika, bo ob otvoritvi razstave orisal pesnik Miha Klinar.

Šahovsko srečanje

Naslednji dan, to je v petek, 5. septembra ob 18. uri bo v prostorih delavskega doma šahovsko srečanje med šahisti Svobode Javornik in šahisti iz Lesc. Srečanje organizira šahovska sekcija Svobode Javornik.

Koncert trboveljskih pevcev in odkritje spominske plošče

V soboto, 6. septembra bodo ob 18. uri v avli delavskega doma odkrili ploščo, ki bo trajna zahvala občanov Javornika in Koroške Bele Železarni Jesenice za izdatno pomoč pri izgradnji delavskega doma. Takoj zatem bo koncert v dvorani delavskega doma. Program bodo izvajali člani mešanega pevskega zbora DPD Svobode II iz Trbovelj, Trbovljski oktet in združeni pevski zbor Jesenice. Predsednik gradbenega odbora pa bo spregovoril o dosedanjem poteku izgradnje delavskega doma ter o problemih, s katerimi so se morali ukvarjati, dokler jim ob izdatni pomoči železarni Jesenice in drugih prispevkov, kjer je treba predvsem poudariti teren Javornik-Koroška Bela, ni uspelo objekt dograditi tako daleč, da so lahko začeli s prirejanjem kulturnih prireditev (razstave, koncerti, predavanja, zborovanja).

Krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije vabijo prebivalce Javornika in Koroške Bele, da se v čim večjem številu udeležijo prireditev v počastitev krajevnega praznika.

Ali res ne gre drugače?

Stanovanci v stanovanjskih blokih na začetku C. Revolucije, ki je praktično samo ime, ker ceste še ni, in C. C. Tavčarja, smo že več kakor tri mesece priča regulacijskih del tega predela Jesenic.

Poprečni opazovalec more in mora ugotoviti, da dela pri urejanju naselja ne potekajo tako, kakor bi morala in, da se zaradi tega vse okrog ureditve naselja vleče že predolgo. Ob kritični finančni situaciji, ki nas spremlja že vsepovsod, je tak način dela nerazumljiv, neodgovoren pa za tiste, ki so z delom pričeli in pustili stanovince tega predela v pravcati zmedi. Ob sedanjem stanju je nujno, da stanovanci, ki so vsi vezani na prehod od stanovanj do ceste, pri izhodu iz stanovanja, bodisi nataknejo visoke škornje, ali pa bosu prevalijo razvaline do ceste. Najsibo vreme suho ali mokro, brez pretiravanja, na cesto pridemo ali povsem prašni ali odrgnjenih čevljev, pa tudi nog, posebno ženske, ali pa zamazani in blatni do kolen, kakor terenski delavci.

Govora o regulaciji tega naselja je bilo dovolj in ko so prispeli načrti — ki so bili baje precej dragi — se je, predvidevam, pričelo z deli. Menim, da so za izvedbo regulacije in ureditve naselja postavljeni strokovnjaki, ki so morali po svoji strokovni, neoporečni usposobljenosti ugotoviti tudi eventualne pomanjkljivosti v načrtu in iste odpraviti tako, da bi delo po načrtu moralo potekati brezhibno. Tudi potrebna sredstva za kontinuirano delo naj bi bila na razpolago. Ne bi se smelo zgoditi, da bi, mogoče, zaradi tega, ker je zmanjkalo denarja z delom prekinili in pustili stanje tako, kakršno sedaj je.

Spominjam se, da je bilo na sestankih stanovancev govora o ureditvi naselja in s tem v zvezi, kakor da bi bilo to najvažnejše, o odstranitvi zelenjadnih vrtičkov, ki so si jih uredili stanovanci. Ti vrtički po objektivnem mnenju ne morejo kaziti urejenega naselja, saj lahko ugotovimo, da je na teh površinah vsaj toliko cvetja kakor povrtnine. Cvetje pa naselja menda res ne kazi. Mogoče bi nekdo stanovalcem priporočil, če ne zahteval, da na svojih balkonih poskrbijo za cvetje, s čemer bi se kako olepšali zunanji videz. Stanovanci smo bili tudi poučeni, da bo okrog in okrog stanovanjskih blokov asfaltna površina, da bodo urejena parkirišča in dohodi, skratka vse, da bo naselje vredno tega imena.

No, in kakor navajam ugodoma, dela regulacije tečejo in ne tečejo. Najprej je nekaj delavcev izkopalo vzporedno z bloki dva jarka, iz teh so izmetali zidne opeke, s katerimi so pred nekaj leti v istih jarkih položili dva kabla in ju pokrili s to ope-

ko. To pot sta kabla ostala, le da so ju preložili v betonske cevi. Temu sledi vprašanje, če smo šele sedaj ugotovili, da je tako bolje. K tej napeljavi sodijo posebni jarki, strokovnjaki že vedo zakaj, katere so izkopali in zabetonirali.

Vodovodna napeljava je bila prav gotovo urejena že v začetku gradnje blokov. Sedaj, po ugotovitvi smeri napeljave — da so ugotovili, kje so položene te cevi, so morali izkopati nekaj sond — so ponovno izkopali globok kanal in položili nove cevi. Verjamem, da so odgovorni poučeni, zakaj. Ene kakor druge kanale so potem zasuli.

Vprašanje je, kako izgleda kanalizacija, ker doslej ni bilo opaziti, da bi tudi okrog te kaj preurejali.

Zatem so delavci pripeljali ozke robnike ter iste po določeni trasi položili in zabetonirali okrog stanovanjskih stavb. S tem pa so seveda zaprli dovozne poti k garažam, ki jih je med Cesto Revolucije in železnico okrog 150. Dejstvo ob tem je, da so morali in še morajo lastniki avtomobilov sedaj, če hočejo v, ali iz garaže, z avtomobilom peljati po glavni cesti, ker je bila tudi cesta C. Tavčarja nekaj časa zaprta zaradi raznih prekopov, ki so sicer zasuti, — vendar tako, da je le čudno, ko so vzmeti in osi avtomobilov še cele, — in potem okrog vogalov med bloki, po čudovitih luknjah in jarkih, med smetnjaki in otroki, utreti pot do cilja — garaže.

Spet vprašanje: koliko časa še tako malomaren odnos do občanov tega predela?

Po regulacijskem načrtu naj bi Cesta Revolucije le postala cesta. V ta namen so, mislim vsaj, z rinežem in s strojem za izkopavanje razorali prostor od stanovanjskega bloka C. Revolucije št. 1 do stavbe na isti cesti št. 3. Z dvema kamionoma so izgrebljeni material odvažali. Opazovanje teh delovnih operacij je pokazalo, da je nakladanje trajalo 5 minut, ker pa sta oba kamiona pripeljala na delovno mesto hkrati, je eden moral počakati, da je bil prvi naložen. Ko so naložili tudi drugega, je pa moral čakati stroj za nakladanje 15–20 minut. Organizatorji so verjetno ukrenili vse potrebno, da je delo teklo po najboljših možnostih?

Slabo vreme ni zadržalo dela in v razmeroma globok izkop so zatem navozili gramoza, razsuli in s posebnim tlačilcem utrdili bodoče cestišče. Nato so navozili še drobnega peska iz kamnoloma ter nekaj od tega nasuli okrog stanovanjskih stavb, kjer bo po zaključku del, po obeh, asfaltna prevleka. To bi bilo vsekakor zelo praktično, kajti stanovanci v teh blokih ogrevajo stanovanja še klasično in je potrebno vsako leto nabaviti potrebno koli-

čino kurjave. Sedaj, ko so bloke obrobili s prej omenjenimi robniki, je vprašanje, kako s kamionom kuriva do kletnih okenc, ker so v več primerih robnike zazidali veliko preblizu zidu, da bi tovarnjak lahko brez težav pripeljal na pravo mesto. To, kako bodo stanovanci spravljali kurjavo, se bo še pokazalo. Najbrže pa bo precej hudih besed na račun take ureditve.

Pri zavarovanju kablov je moralo, vsaj mislim tako, nekaj biti narobe, ker so na nekaterih mestih že zatlačeno cestišče ponovno razkopa-

li, nekaj pobrskali, luknje pa zatem kar pustili. Tudi pri vodovodni napeljavi se je moralo nekaj zatakni, ker so na enem delu ponovno izkopali precejšnjo jamo. Le-ta je bila ob zadnjem nali-vu polna vode in bi, če bi se kdo po nesreči prekucnil v luknjo, prav lahko utonil. Preventivno so luknjo zavarovali z zelo provizorično ograjo. Otrok ta ne zadrži. Če bo dalj časa trajalo to urejanje, bomo stanovanci kmalu spet lahko imeli v neposredni bližini žabji koncert. Križišče cest: Cesto Revolucije s Kurilniško naj bi bilo urejeno po predpisih in so tudi slednjo prekopali in nasuli gramoza. Nekaj od te-

ga je že zvrzanega, nekaj pa ga je ostalo v kupih.

Kakor smo stanovanci v blokih na tem predelu z veseljem sledili začetku del, ko bi končno le dočakali dostojno okolico sicer lepih stanovanj, tako sedaj zaskrbljeni vsak dan po večkrat kobalimo kupe gramoza, se prebijamo po že zmehčani površini bodoče ceste, skačemo čez z vodo napolnjene kotanje in se izogibljemo razoranih in blatnih hodišč in s strahom pričakujemo jeseni, ko bo slabo vreme onemogočilo solidno dokončanje ureditve tega prostora. Ponovno vprašanje »ali res ne gre drugače« je aktualno. Mogoče pa je skrb odveč?

T.

Ali so Jesenice turistično mesto?

Letošnja turistična sezona je rekordna, to pa tudi pomeni, da se vozi po naših cestah rekordno število tujih turistov. Na mejnih prehodih v Ratečah in na Podkorenu so v juliju in enako v avgustu zabeležili dnevno nad 7.000 avtomoblov s tujo registracijo.

Naša občina so velika vrata v Jugoslavijo. Za marsikoga pa je prvi vtis odločilen in potem ustvari svoje mnenje o neki deželi. Turisti prihajajo k nam podnevi in ponoči. Podnevi lahko uživajo v lepotah Zgornjesavske doline, ob čudovitih gorah in bistri vodi, medtem ko ponoči vse to odpade. Ko se vozijo mimo Dovjega in Mojstrane, še bolj pa, ko se spuščajo od Belega polja proti Hrušici, se od daleč vidi sij luči mesta Jesenic. Ali so Jesenice turistično mesto in kakšen je izgled mesta ponoči — to nas je zanimalo. Zato smo v torek 26. avgusta zvečer od 21.30 do 22.30 naredili sprehod od Čufarja do stare obratne ambulante in gasilskega doma Železarne. Zanimal nas je predvsem izgled izlozb trgovin in svetlobni napisi, čeprav bi lahko v beležko zapisali še marsikatero pripombo.

Jesenice so v zadnjih letih naredile, kar se urejenosti tiče, prav gotovo korak naprej. Vsaj ob glavni cesti skozi mesto so urejene zele-nice, deloma tudi zunanost stavb, medtem ko so večino trgovskih lokalov modernizirali. Izložbe so večinoma lepo urejene, pa tudi ponoči razsvetljene. In kaj smo ugotovili na našem sprehodu?

Pri Čufarju je bilo bolj temnačno, saj poleg napisa na trgovini niso gorele tudi tri cestne svetilke. Sicer pa je treba povedati, da je bila cestna razsvetljava ob glavni cesti v redu, manj pa v nekaterih stranskih ulicah.

V temi so bili tudi novi lokali za samopostrežno trgovino — mesnica 3, damski salon in zbiralnica komunalnega servisa. Na splošno v vseh prodajalnah Mesarskega podjetja varčujejo z elektriko. Edini stari klasični trgovini z rolo vrati sta prodajalna tobaka in Delikatesa poleg gasilskega doma.

V ozkem delu ceste ob hotelu Pošta so svetlobni napi-

si svetili, razen nad prodajalno Peko.

Za prodajalno Zarje nasproti carinarnice ni mogoče ugotoviti, kako je ime prodajalni in čigava last je, saj nima prav nobenega napisa, medtem ko so nad Železnico pred dnevi odstranili veliki napis.

Najslabše je v okolici hotela Korotan. Nad prodajalno Kokre je bil svetlobni napis le deloma osvetljen, pri Mod-nih oblačilih je bila svetla le prva beseda, nad parfumerijo je napis pretrgan, prav tako tudi na hotelu Korotan, kot da ne bi potrebovali gostov. Do tega prepričanja prideš še toliko bolj, ko vidiš nem svetlobni napis tudi pri restavraciji Triglav. Lep videz dajejo močno razsvetljene prodajalne v supermarketu, čeprav bi si lahko ob tako reprezentančni trgovini privoščili tudi svetlobni napis.

Kolikor se spomnim, so nekoč goreli tudi napisi Kompas, moškega salona na železniški postaji, Državne založbe Slovenije in pa Delikatese nasproti postaje Milice. Tujec, ki pride v našo državo, bi po sicer velikem napisu nad prodajalno Slovenija šport lahko sklepal, da je prišel na Kitajsko. Kar pet črk ne gori, tako da bi lahko prebrali: SLOV NIJ S O.

Na novi poslovni stavbi poleg gimnazije je več svetlobnih napisov, Interevropa pa

Ko smo se napotili še proti Železarni, je bilo tudi na glavni cesti bolj temnačno, k čemer je pripomogla še temna okolica. Pa tudi napisi prodajal ob Cesti železar-jev večinoma niso goreli kot da bi bili že v predmestju. Svetlobni napis na brivnici in česalnici Seračević je bil v temi, enako na prodajalni Agrarie, na pol pa sta gorela nad prodajalno Kašte in Kokre.

Verjamemo, da vzrok za omenjene pomanjkljivosti ni vedno v malomarnosti, temveč tudi v objektivnih vzrokih. Morda bo kdo tudi ugotovil, da ta ali oni napis prav v torek zvečer ni svetil.

Namen celotne akcije je bil le ugotoviti, kakšne so Jesenice zvečer in pa dobro-namerno opozoriti na pomanjkljivosti.

Naša skupna naloga naj bi bila skrbeti, da bi bilo tudi naše mesto čim lepše ter čimbolj urejeno! Tudi to je del naše kulture.

V soboto, 30. avgusta bo ob 19.30 v gledališču Tone Čufar nastopil svetovno znani, profesionalni ansambel

ŠOTA iz Makedonije

Vstopnice rezervirajte v gledališki pisarni.

Šport, ki zahteva poleg poguma še spretnost in eleganco

Letošnje leto se je pod vodstvom Benjamina Ramuša začela razvijati lepa športna panoga — skoki v vodo. Odziv mladih je bil presenetljivo velik, tako da že drugo leto lahko pričakujemo lepe uspehe.

Kakor vsaka nova panoga, ima tudi ta začetne težave.

Kljub temu, da je na Jesenicah najboljši skakalni stolp v Jugoslaviji, ni skakalne deske. Bili sta dve, ki pa sta zaradi starosti in vsesplošne uporabe neuporabni. Skakalna deska pa je neobhodno potrebna za napredek skakalcev, saj se ravno na metrski skakalni deski dobi osnova.

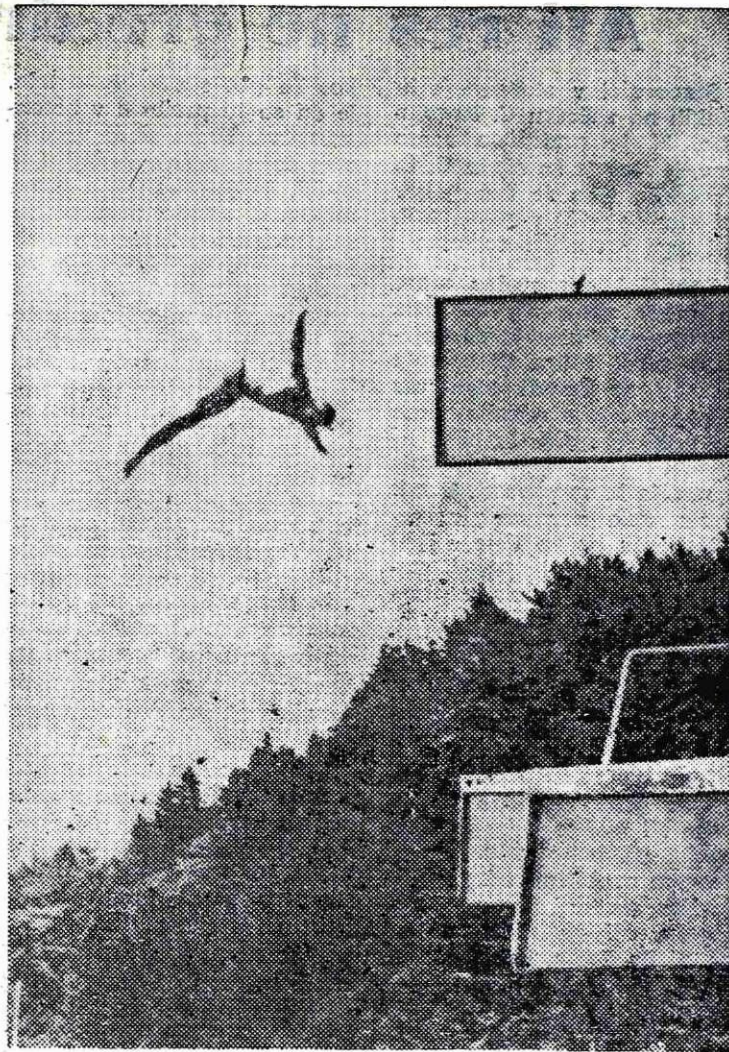
Kljub temu, posebno pa še, če bomo dobili obljubljeno skakalno desko, se znajo imenati kot so Hanžek, Kokalj, Ravnik, Zupan, Trošt itd. pojaviti v samem vrhu na slovenskem ali državnem prvenstvu.

Skoki v vodo so šport, ki poleg fizične pripravljenosti zahteva od tekmece še pogum, spretnost in eleganco. Zato je tudi temu primeren trening. Suhi trening se sestoji predvsem iz akrobatike, mokri trening pa gre postopoma od metrske navzgor do desetmetrske deske, ki je zadnja višina, s katere se tekmuje. Tekmuje se z metrske in trimetrške skakalne deske in s pet ali desetmetrskega stolpa in to po predpisih pravilnika za skoke v vodo plavalne zveze Jugoslavije. Tekmovalci z metrske ali trimetrške skakalne deske morajo izvesti pet obveznih skokov tabele »A« in to: skok na glavo naprej, skok na glavo nazaj, delfin skok, avrbah skok in skok z glavo naprej s polovico vijaka ter pet različnih poljubnih skokov tabele »A«.

Tekmovalci na desetmetrskem stolpu pa morajo izvesti šest poljubnih različnih skokov tabele »B« z določenim koeficientom težavnosti in štiri poljubne različne skoke tabele »B«, kjer ni določen koeficient težavnosti.

Uvrstitev tekmovalca pa je odvisna od števila točk, ki jih je dobil za izvedene skoke.

Na sliki je delfin skok z 10-metrškega stolpa, ki ga je izvedel vodja in trener skokov v vodo Benjamin Ramuš. R. B.

Benjamin Ramuš, med izvedbo delfin skoka

Obetajoči mladinci

V Mozirju so se te dni končale skupne priprave slovenske mladinske odbojarske reprezentance. Na priprave je bilo povabljenih tudi sedem mladincev iz jeseniške občine. Odbojarski klub Jesenice je zastopalo pet predstavnikov, klub iz Zirovnice

pa dva.

Znanje vseh mladincev so tudi testirali. Jeseničani so se dobro odrezali, saj je njihov mladinec Arh zasedel tretje mesto, Božič pa je bil četrti. Vsekakor lepi obeti za prihodnost.

Z

Atleti na Ravnah

Preteklo nedeljo je bilo na Ravnah atletsko tekmovanje imenovano II. kriterij slovenskih mest. Sodelovale so mestne reprezentance Jesenic, Murske Sobote, Ptuj, Velenja in Raven. Naše zastopstvo so v večini sestavljali atleti AK Jesenice, ki ga je vodil sekretar ObZTK Rafael Šoberl.

Vreme prirediteljem in atletom ni bilo naklonjeno. Skoraj ves čas tekmovanja je deževalo z vetrom, zato so bili tudi doseženi rezultati primerni temu.

Domačini so se z organizacijo tekmovanja zelo potrudili, v izvedbi pa je bilo nekaj spodrslijajev, zaradi katerih pa ni bilo nesoglasij.

Od jeseniškega zastopstva se je ženska ekipa bolje odrezala kot moška. Dekleta so osvojila 2. mesto, fantje pa 4. mesto med petimi ekipami. V skupni razvrstitvi pa so se naši uvrstili na 3. mesto za Mursko Soboto in Ptujem ter pred Ravnami in Velenjem. Jeseniška moška ekipa je imela nekaj smole. V štafeti 4x100 m je bila diskvalificirana zaradi nepravilne predaje, pokazalo pa se je tudi, da bi z drugačno razporeditvijo atletov po disciplinah lahko

dosegli boljše rezultate.

Naši so se uvrstili posamezno takole:

MOSKI — 100 m: 1. Jelovčan 12,1; 400 m: 2. Stres; 1500 m: 4. Dakskobler 2:24,2; 3000 m: 5. Ambrožič 10:23,2; kopje: 1. Poljanšek 45,80; krogla: 2. Pristov 12,17; višina: 3. Čebašek 155; daljina: 5. Čufar 537.

ZENSKE — 100 m: 2. M. Purgar 14,2; 400 m: 3. Vidic 70,5; disk: 3. Šterk 19,24; krogla: 5. Šubic 6,54; višina: 4. K. Purgar 125; daljina: 1. Filipaj 445; 4x100 m: 2. (Šterk, Filipaj, Kati in Mimi Purgar) 56,4.

Ravenčani so se zelo odrezali s priznanji. Prvim trem v vsaki disciplini so izročili kolajne (zlato, srebrno in bronasto), četrti in peti pa sta prejela diplome. Spominska darila pa so prejeli tudi vodje mestnih reprezentanc.

Glede na letošnje okoliščine (igrišče v rekonstrukciji) se je naše atletsko zastopstvo kar dobro uvrstilo. Upajmo, da bo v prihodnje uspešnejše, ko bodo nove atletske naprave nared in se bodo s tem odprle možnosti za širši razmah jeseniške atletike.

Vibr

Plavate za vas, plavate za svoje življenje

To so besede, ki jih je v razgovoru izrekel Franci Fon, ki že sedmo leto svoj prosti čas porabi za vodenje plavalne šole in trening plavalcev plavalnega kluba Jesenice. Na nekaj vprašanj pa je ljubeznivo odgovoril takole:

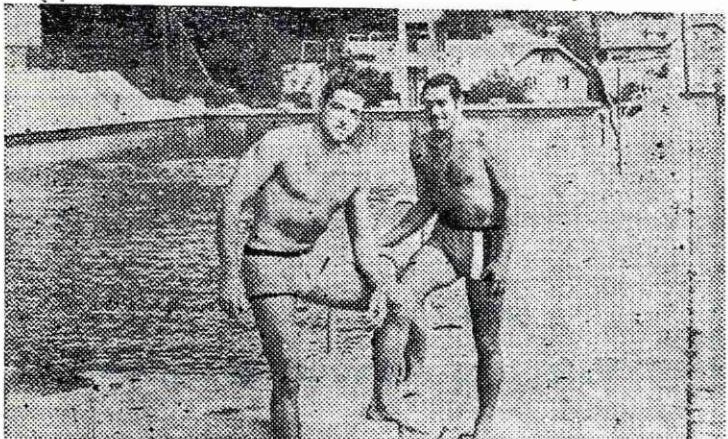
Koliko članov ima trenutno plavalni klub Jesenice?

Plavalni klub ima trenutno 34 članov, od tega 15 plavalcev, 13 skakalcev in 6 ostalih članov.

Kakšni so bili letošnji uspehi?

Udeležili smo se tekmovanj

v Trbovljah, Radovljici, na Bledu in v Rovinju. To so bila tekmovanja zahodne skupine druge slovenske lige. Članska ekipa je z osvojitvijo nekaj prvih in drugih mest dosegla zelo lep uspeh. Glede na to, da nimamo ženske ekipe, smo v skupni raz-

Franci Fon in Benjamin Ramuš — dva oblikovalca vodnih športov na Jesenicah

vrstitvi na tretjem mestu. Imeli smo tudi povratni dvoboj z Rudarjem iz Trbovelj na Jesenicah, katerega smo kljub temu, da smo našo vrsto okrepili s plavalkami z Bleda in dvema plavalcema iz Radovljice, izgubili.

Katerih tekmovanj se imate še namen udeležiti?

Ob koncu tega meseca bo na Jesenicah tekmovanje osmih klubov. Imamo se namen udeležiti tudi slovenskega članskega prvenstva za posameznike. 30. avgusta pa bo v okviru praznovanja 100-letnice Železarne troboj slovenskih železarn, na katerem bodo ekipa naše Železarne zastopali tudi trije člani kluba.

Kakšne uspehe še pričakujete?

Na tekmovanju osmih klubov bodo naši tekmovalci nastopali izven konkurence, ker nam je nemogoče sestaviti popolno ekipo, kakršno bi po propozicijah tekmovanja morali imeti. Na članskem tekmovanju SRS za posameznike pa imamo nekaj možnosti za osvojitve nekaj prvih mest. Od plavalcev bosta na tem tekmovanju največ dosegla Brejc in Ropret. Na troboju železarjev iz Raven, Štor in Jesenic bo borba za prvo

mesto med železarno Jesenice in železarno Ravne, ker bodo železarji iz Raven pripekljali s seboj ekipo, ki bo pretežni del sestavljena iz aktivnih tekmovalcev Fužinarja, ki nastopa v prvi slovenski ligi.

S kakšnimi težavami se srečujete?

Z mnogimi. Kakor v vsakem klubu, tako je tudi v našem ena največjih težav za denar. V informacijo naj povem samo to, da nam je upravni odbor za leto 1969 odobril ravno tako dotacijo, kakršna je bil deficit leta 1968 in tako praktično nimamo nobenega denarja. Druga težava, s katero se ukvarjamo že leta, pa je kader. Glede na to, da smo v začetku leta maleteli v Železarni na veliko razumevanje glede vode, so bili izgledi, da se bo letos ta problem delno rešil. Ko pa je nastopila sezona, smo bili na istem kot prejšnja leta. Mladega kadra v klubu zopet ni bilo in ga po mojem mišljenju tudi ne bomo imeli, dokler povezave med klubom in šolami ne bodo zares na visoki ravni. Prejšnja leta smo imeli tudi težave z vodo. Letos pa smo v Železarni maleteli na zelo

dobro razumevanje in se ob tej priliki vsem odgovornim v imenu kluba najlepše zahvaljujem.

Že drugo leto vodiš plavalno šolo, kaj lahko poveš o tem?

Plavalno šolo vsako leto organizira Ob ZZTK. Kakor lansko leto, sem bil tudi letos določen, da to šolo prevzamem jaz. Letos je število prijavljenih za več kot 100 % presežlo lanskoletnega. Šole se izmenično udeležuje dvakrat na dan 23 učencev. Ti učenci so prišli v šolo popolni neplavalci. Upam pa trditi, da bodo tisti, ki šolo redno obiskujejo in jih moja predavanja in navodila zanimajo, šolo zapustili kot plavalci. Njim bo potem treba samo vsakodnevno še preplavati določene dolžine, da bodo pridobili na moči in rutini in tako lahko že drugo leto postanejo aktivni člani našega kluba.

Kaj bi bilo potrebno narediti, da bi plavanje postalo bolj množičen šport na Jesenicah?

Po mojem mišljenju bi morali že v prvih razredih osnovne šole imeti pri telesni vzgoji obvezne ure plavanja. Tako bi si že otroci v šolah

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

30. in 31. avgusta amer. barvni film SIMFONIJA HEROJEV, v režiji Ralpa Nelsona, v glavni vlogi Charlton Heston, ob 17. in 19. uri.

1. septembra amer. film GLASNO SEPETANJE, v režiji Williama Wyllerja, v glavni vlogi Audrey Hupburn, ob 19. uri.

2. in 3. septembra amer. film VIVA ZAPATA, v režiji Elia Kazana, v glavni vlogi Marlon Brando, ob 19. uri.

4. septembra italij. film MANDRAGOLA, v režiji Alberta Latuada, v glavni vlogi Filip Leroa, ob 19. uri.

5. septembra amer. film NOČ IGUANE, v režiji Johna Hustona, v glavni vlogi Richard Burton, ob 17. in 19. uri.

6. septembra franc. barvni CS film VELIKI MENULNES, v režiji Johna Gabriella, v glavni vlogi Brigit Fosey, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

30. in 31. avgusta amer. film VIVA ZAPATA, ob 18. in 20. uri.

1. in 2. septembra amer. barvni film SIMFONIJA HEROJEV, ob 18. in 20. uri.

3. septembra italij. barvni film MANDRAGOLA, ob 18. in 20. uri.

4. in 5. septembra amer. barvni film PUSTOLOVEC IZ TEXASA, ob 18. in 20. uri.

6. septembra amer. barvni film NOČ GENERALOV, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

30. avgusta angl. film VRNITEV IZ PEPELA.

31. avgusta ital. nem. barvni CS film MOJE IME JE PECOS.

4. septembra amer. barvni film SIMFONIJA HEROJEV.

6. septembra amer. barvni film PUSTOLOVEC IZ TEXASA.

Kino ŽIROVNICA

31. avgusta angl. film VRNITEV IZ PEPELA.

3. septembra amer. barvni film SIMFONIJA HEROJEV.

7. septembra amer. barvni film PUSTOLOVEC IZ TEXASA.

Kino KRANJSKA GORA

30. avgusta amer. barvni CS film ZADNJI VLAK IZ KATANGE.

31. avgusta amer. barvni film PUSTOLOVEC IZ TEXASA.

4. septembra amer. film VIVA ZAPATA.

6. septembra amer. barvni film SIMFONIJA HEROJEV.

ZAHVALA

Za lepa spominska darila, katera sem prejel ob 100-letnici železarne Jesenice, se iskreno zahvaljujem obratovodstvu in sindikalnemu odboru RTA za njegovo pozornost.

Franc Andolšek
RTA

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru železarne se najlepše zahvaljujem, ker mi je omogočil brezplačno letovanje v Crikvenici.

Mihaela Robič

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, babice in tašče

FRANČISKE BRUN

roj. Flander

se toplo zahvaljujem vsem, ki so bili dobri z nami in z nami sočustvovali.

Zahvaljujem se primariju dr. Brandstetterju, zdravstvenemu in strežnemu osebju internega oddelka bolnišnice Jesenice ter dr. Mihi Sajevicu za večletno prizadevno zdravljenje.

Prav tako se zahvaljujem dr. Vilmanu in osebju kirurškega oddelka bolnišnice Jesenice za nego in skrb v zadnjih dneh njenega življenja.

Zahvaljujem se darovalcem vencev in cvetja, sodelavcem kadrovskega sektorja jeklovleka, strojnih delavnic, številnim športnim prijateljem in prijateljem iz družbene političnih organizacij, tov. Bašovi in tov. Velikajnovi ter sostanovalcem bloka na Cesti revolucije 9 za izkazano pomoč in pozornost ob naši bolečini. Iskreno se zahvaljujem godbi, voznikom osebnih avtomobilov za prevoz sorodnikov, tov. Slavki Kemperle za poslovilne besede ob odprtem grobu ter vsem, ki so pokojno spremili na njeni zadnji poti.

Vsem še enkrat toplo in iskrena hvala.

Zalujoči: sinovi Viktor, Berti, Slavko, Dušan ter hčerka Fanči z družinami in ostalo sorodstvo.

Nastanek Kosove graščine

(Nadalj. z 8.—9. str.)

še do danes ime tega mesta po spačeni nemški besedi »frigelpen«. — Tudi težjo smrtno nesrečo so imeli pri gradnji tega 8 kilometrov dolgega predora. V kamnolomu Merca se je namreč utrgala velika skala rdečega marmorja in pokopala pod seboj 12 delavcev. Pokopali so jih na Jesenicah v skupni grob in postavili spomenik — velik železni križ, pred njim pa del prav te nesrečne skale, kjer stoji kot spomin še danes. Tako so nekoč prerokovane železne kače povezovale vedno več krajev, nekdanja cesarska cesta skozi Jesenice pa se je morala širiti in dajati prostor motornim vozilom.

Jesenice so kmalu morali preimenovali v trg, na občinsko hišo na nekdanji Kosovi graščini pa namestiti tablo z napisom »Županstvo trga Jesenice«. Ta dolga jeseniška vas, kakor so ji navadno rekli, je obstajala vse do leta 1929. To leto pa so Jesenice slavnostno proglasili za mesto. Občinski moške so začeli postavljati in izbirati ulice za pravilno razde-

litev mesta. Niso pa pozabili na nekdanjega čevljarja Kosa, ki je postavil na Jesenicah to veliko graščino, da mu pripada tudi svoja ulica. Tako so določili ime Kosove ulice, ki sega prav od Kosove graščine pa do vrha zadnje hiše visoko pod Merco, kjer je bil nekoč že prej omenjeni urar. Tudi Nemci med drugo svetovno vojno so pustili ulici to ime in namestili po hišah tablice z napisom »Kossgasse«.

Tako nekako je bilo po ustnem izročilu na Jesenicah in okolici v času, v katerem je bila zgrajena zgodovinska Kosova graščina. Posebnih pismenih dokumentov jeseeniške dolina o razvoju njene ohranila so se razna ustna izročila, katera bi pa ne smela priti v pozabo. Moške je še veliko nezapisanih podrobnosti o sedanji jeseeniški občini. Skupaj z razvojem železarstva tega kraja bi zaslužila podrobnejšo obdelavo. V nobenem primeru pa ne bi smeli dovoliti, da bi se v Kosovi graščini izvršila večja adaptacijska dela, ker v tem primeru bi stavba izgubila svojo staro zgodovinsko in muzejsko vrednost.

Vera Otrin naša najuspešnejša strelka

Od petka 22. do nedelje 24. avgusta je bilo v Ljubljani 24. republiško strelsko prvenstvo. Od Jeseničanov je bila najuspešnejša Vera Otrin, ki je kljub pomanjkljivemu treningu osvojila dve prvi mesti. Od naših so nastopili še: Majda Kralj, Janez Otrin in Edi Dobravec.

REZULTATI:

3 x 20 standardna puška z dioptrijem: 1. Vera Otrin 562 krogov, 4. Kralj 508.

Olimpijski match — članice: 1. Dimic — Potokar

(Olimpija) 589 krogov, 2. Vera Otrin 587, 3. Kralj 583.

3 x 20 MK puška serijske izdelave: 1. Vera Otrin 497, 2. Kralj 476.

Član — 3 x 40 MK puška proste izbire: 1. Mikolič (OI) 1.129 krogov, 6. Dobrovec 1.094.

3 x 20 serijska puška: 1. Černič (OI) 527 krogov, 2. Jakič 511.

Med veterani od 40 do 55 let je bil v streljanju z vojaško puško Jeseničan Trplan četrti.

Uspeh balinarjev

V soboto in nedeljo je bilo v Ljubljani državno prvenstvo dvojic v balinanju. Z Jesenic sta imela pravico sodelovati Ciril Krivec in Rudi Plesničar, ki sta se odlično uvrstila — na 6. mesto, kot drugi najboljši slovenski par. Tekmovanje je bilo zaradi dežja prekinjeno, tako da so v nedeljo morali nadaljevati na Reki, kjer so se bolje znašli domačini. Jeseniška tekmovalca sta bila pri tem najbolj prizadeta, sicer bi bila

njuna uvrstitev še boljša. Skupno je nastopilo 16 dvojic. To je bil do sedaj vsekakor največji uspeh jeseeniških balinarjev. Krivec - Plesničar sta za seboj pustila tudi lanskeletna državna prvaka in letošnja republiška prvaka. V nedeljo bodo imeli jeseeniški balinarji v bazi četverboj dvojic. Poleg domačinov bodo sodelovali še balinarji iz Trbiža, Pontebbe in Predla.

T. L.

GLASBENA ŠOLA JESENICE

razpisuje vpis

starih in novih učencev za šolsko leto 1969/70 v oddelke za godala, pihala, trobila, tolkala, klavir, solopetje, kitaro, klavirsko harmoniko, balet, nauk o glasbi (teorija in solfeggio) in pripravnico (cicibani).

Vpisovanje bo v torek, 2. septembra in v sredo, 3. septembra 1969 od 9. do 12. in od 15. do 18. ure v glasbeni šoli, učilnica št. 2.

Podrobnosti o vpisu posreduje tajništvo glasbene šole tel. 82-423.

Ravnateljstvo

nabrali osnovnega znanja o plavanju in bi pri starosti 10 do 11 let lahko bili že dobri plavalci — tekmovalci. Drugo, kar je slabo, je to, da še veliko odraslih ne zna plavati. Zato bi bilo potrebno, da bi Ob ZZTK prek podjetij naredil anketo, iz katere bi dobili neplavalce in potem bi za vse ravno tako organizirali plavalno šolo kot za otroke. Že letos se je v plavalno šolo poleg otrok prijavilo tudi nekaj odraslih. Ob tem pa nastane vprašanje, kdaj učiti odrasle plavanja, ker pri starejših je sramovanje mnogo večje kot pri otrocih. Če bi Ob ZZTK organizirala plavalno šolo za odrasle, bi bil vsak vaditelj ali trener pripravljen učiti tudi v večernih urah.

Če bi bil plavalni pouk že na šolah, za kar imamo možnost (topla voda) in če bi se vsako leto organizirala plavalna šola, potem bi lahko pričakovali, da bi tudi plavalni šport na Jesenicah postal množičen. Iz množice pa bi potem dobili tudi dobre tekmovalce, kateri bi tudi v tej panogi postavili ime naših Jesenic na vidno mesto v Sloveniji, če ne celo v Jugoslaviji.

Kaj misliš o plavalnem športu?

Plavanje je življenjska potreba. Že stari Grki so imeli pregovor, da je ravno tako sramotno ne znati plavati kot ne znati pisati.

Če pogledamo malo dalje, vidimo, da je plavanje v zahodnih državah obvezen predmet na šolah. Tuje revije, katere se dobe tudi pri nas, v poletnih mesecih na naslovih straneh objavljajo barvne fotografije kopalcev, pod katerimi je z veliki črkami napisano: plavajte za vas, plavajte za svoje življenje. Ko primerjamo, kako v drugih državah vrednotijo plavanje, se nam ni treba čuditi uspehom, ki jih dosegajo posamezne države. Ker je plavanje ne samo šport, pač pa življenjska potreba, katera nam prej ali slej lahko koristi, bi bilo potrebno, da se na Jesenicah vse organizacije in podjetja resno zanimajo in posvetijo mnogo več pozornosti temu vprašanju. Le na ta način bo možno, da se od mladih do starih občanov vsi nauče plavati.

Koliko časa se imaš namen še udeleževati in kako si bil za tvoje delo nagrajen?

Moje udeleževanje je odvisno predvsem od mojega življenja. Sem poročen. Z ženo in sinom (upam, bodočim plavalcem) zaenkrat živimo v mali sobici pri mojih starših. Družina in poklicno delo mi vzameta precej časa. Ne rečem, da kljub temu ne bom našel nekaj prostega časa za udeleževanje pri plavalnem športu. Za informacijo naj povem le to, da v času plavalne šole koristim svoj redni letni dopust. V sedmih letih sem dobil plačilo za treninge le leta 1966. Ostala leta sem delal iz svojega lastnega veselja. Letos mi je ObZZTK obljubila tudi nagrado po končani plavalni šoli. To so vse nagrade, kar sem jih prejel. Ostalo delam prostovoljno in želim, da bi se našlo na Jesenicah še nekaj ljudi, kateri bi bili pripravljeni ravno tako na prostovoljni osnovi delovati, najsi bo to tekmovalno ali organizacijsko, ker je le to način, da bi plavalni klub dobil organizacijsko vodstvo ter prične z boljšim delom, ki bi rodil tudi boljše rezultate.

R. B.

Troboj slovenskih železarn

Letos naša Železarna proslavlja 100-letnico obstoja. V ta namen je bilo in bo še na Jesenicah vrsta kulturno-športnih prireditev in proslav. Največja športna prireditev pa bo v soboto in nedeljo, ko je na sporedu letni športni troboj slovenskih železarn. Na športnih igriščih se bodo srečali športniki železarne Ravne, Štore in Jesenice. Pomerili se bodo v atletiki, nogometu, plavanju, rokometu, streljanju z malokalibrsko puško, namiznem tenisu in odbojki. Tekmovali bodo moški in ženske, slednje se bodo pomerile samo v namiznem tenisu in streljanju.

Kot že več let nazaj, tako se tudi letos naši sodelavci marljivo pripravljajo na sobotne in nedeljske spopade. Vsak dan po končani dnini jih lahko srečamo na športnih igriščih, ko marljivo trenirajo. Težave pri vadbi imajo le atleti in nogometaši, ker so njihovi športni objekti v rekonstrukciji. Na Zavodu za vzdrževanje športnih objektov pa so zagotovili, da bo do sobote vse nared. Nogometaši bodo igrali na lepem prenovljenem nogometnem igrišču, atleti pa se bodo pomerili na novih tekmovalnih stezah. Da bo celotna prireditev še bolj svečana, bodo okrasili celotno okolico igrišč, zagotavljajo pa tudi, da bo tokrat ozvočenje urejeno tako, da bodo obiskovalci o celotnem poteku sproti obveščeni.

Organizacijski odbor, ki ga vodi Slavan Berlisk, ima te dni polne roke dela. Da bi bili športniki in funkcionarji o vsem čim bolj obveščeni, je propagandni sektor izdal pred 14 dnevi že prvi uradni bilten. Takoj po končanem tekmovalnem programu pa bo izšla že druga številka. Za to delo skrbita Vera Smukavec in Franci Olah. Tudi ostali aparat bo imel polne roke dela, največ pa bodo priskočili na pomoč tudi športni klubi s svojimi funkcionarji.

Končni rezultati tekmovalnega programa se izračunajo po doseženih rezultatih. V posameznih panogah tekmovalcev se ekipe ocenjujejo po točkovnem sistemu 3-2-1-0. Točke, osvojene v atletiki, pa se množe s faktorjem 1,2. Skupni vrstni red se bo ugotovil ločeno za moške in ženske. Zmagovalca troboja se ugotovi s seštevkom vseh točk v ženski in moški konkurenci. V primeru enakega števila doseženih točk je zmagovalec tista ekipa, ki osvoji več prvih mest v posameznih panogah. Če je tudi v tem primeru rezultat enak, je zmagovalec tista ekipa, ki osvoji boljše mesto pri kraljici športov — atletiki (op. pisca: to smo zapisali zato, da bi bili boljše informirani).

Atleti se bodo pomerili v teku na 100, 400 in 1500 m, metu krogla, skoku v daljino in višino ter balkanski štafeti 800 x 400 x 200 x 100 m.

Nogometaši bodo tekmovali po enokrožnem liga sistemu. Čas igranja je 2 x 30 minut. V primeru neodločenega rezultata ekipi streljata po pet prostih strel.

Plavalci in ljubitelji tega športa se bodo zbrali v bazenu v Ukovi. Tekmovali bodo 50 m prsno in prosto ter v štafeti 3 x 50 m prosto.

Rokometaši bodo igrali na betonski plošči drsališča Podmežakljo po enokrožnem liga sistemu. Čas igranja je 2 x 20 minut. V primeru neodločenega rezultata bo treba izvajati po pet prostih metov po pravilih Rokometne zveze Jugoslavije.

Strelci se bodo zbrali na strelišču Podmežakljo. Ekipa šteje štiri strelce in dve strelki. Streljali bodo z malokalibrsko puško iz treh položajev serije 30 x 9.

Igralci namiznega tenisa se bodo pomerili v domu TVD Partizan v prostorih namiznoteniškega kluba. Ekipa šteje tri igralce in dve igralki. Moške ekipe igrajo na pet

dobljenih setov, ženske pa na tri. Tekmuje pa se po pravilniku liga sistema.

Odbojkarji igrajo po enokrožnem liga sistemu na tri dobljene sete. Pri enakem rezultatu je boljša tista ekipa, ki doseže boljši količnik v setih.

Organizatorji tudi niso pozabili na nagrade. Ekipa v posameznih panogah dobijo plakete. Zmagovalca pri moških in ženskah pa prejmeta pokale v trajno last, drugo in tretje uvrščeni pa prejmejo plakete. Isto velja tudi za skupnega zmagovalca. Najbolje uvrščeni pri atletiki, plavanju in streljanju pa dopijo diplome.

Svečana otvoritev troboja bo v soboto ob 15. uri na prenovljenem nogometnem igrišču Podmežakljo, razglasitev rezultatov pa v nedeljo popoldan na vrtu Kazine.

Vse sodelavce in ljubitelje športa vabimo, da se tekmovalnega udeležujejo in bodrijo svoje sodelavce pri doseganju čim boljših rezultatov.

Ženska ekipa še neporažena

Košarkarji pričeli s prvenstvom

Drugi del prvenstva v slovenski košarkarski ligi se je pričel letos precej zgodaj. Naši bi morali prvo srečanje z moštvom ŽKK Ljubljana odigrati že v četrtek, vendar je močan naliiv dežja popolnoma prekril betonsko ploščo, tako da sta se obe moštvi sporazumeli za nov termin odigranja srečanja in sicer v četrtek, 4. septembra. V drugem srečanju v Mariboru pa je obstajalo upanje za zmago vse do polovice drugega polčasa, ko je bil rezultat še neodločen in šele po nekaj uspešnih nasprotnih napadih je domačinom uspelo doseči večjo razliko v koših. Točke v gosteh za jesenski del niso planirane, tembolj pa bo težka borba na domačem igrišču, ki mora prinesiti dokončno odločitev.

Ženska ekipa je že na startu dokazala, da nima konkurence in da vprašanje prvaka ni več odprto. V direktnem derbiju je moštvo Ježice, ki že več let konkurira za najvišji naslov, moralo ponovno priznati, da so tudi letos naše igralka bile boljše. Razpored srečanj ženske ekipe pa ne more več vplivati na nadaljnjo uvrstitev ekipe,

.....

Anekdota

Nekdo naleti ponoči na pesnika in slikarja Đura Jakšiča, ki stoji pred hotelom in ga vpraša:

»Zdravo, Đuro, kaj misliš, ali bi se lahko mirno odpočil v tem hotelu?«

»Tu se nedvomno sijajno spi. Če celo uro zvonim, a mi nihče ne pride odpret.«

saj so dobre igre v gosteh v precejšnji meri odločilno vplivale na zalogo točk in s tem same uvrstitve.

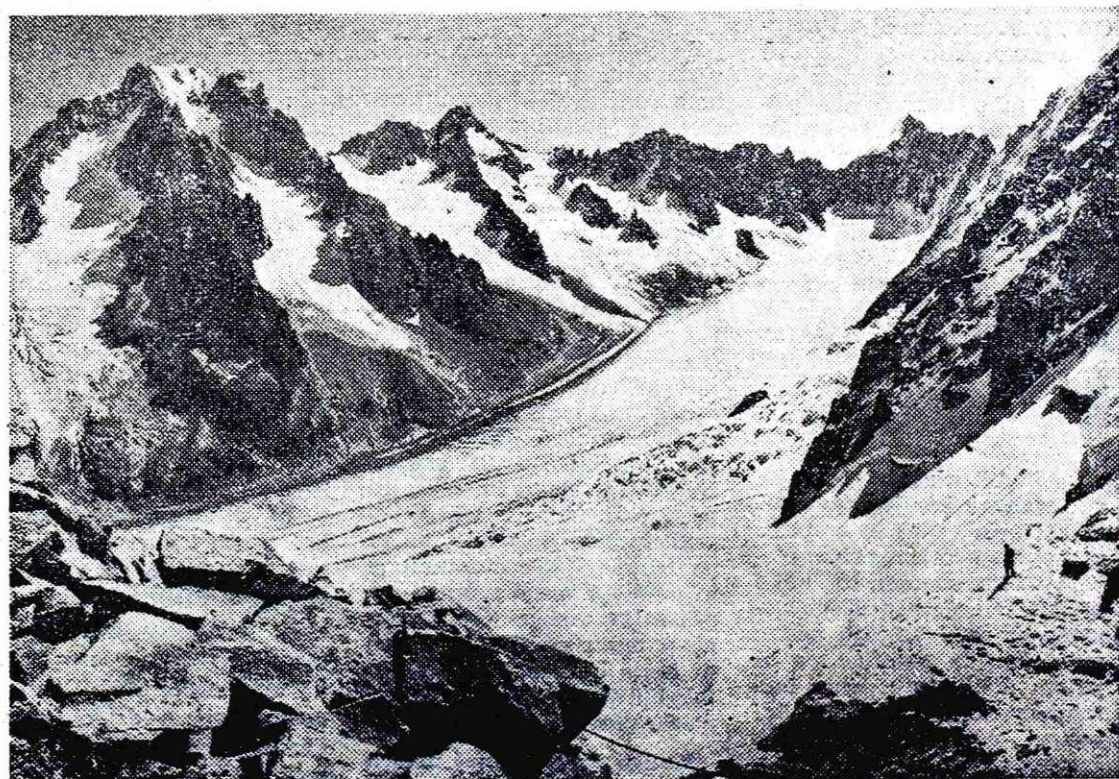
ŽKK Maribor : KK Jesenice 73 : 64

Moška ekipa je odpotovala v Maribor brez svojega kapetana inž. Senčarja, ki je bil nujno zadržan in ni mogel odpotovati z ekipo. Poleg njega pa sta manjkala še Svetlin, ki je med tednom odpotoval na morje, ne da bi obvestil trenerja in Razinger, kateremu je avgustovsko sonce še vedno prevroče, da bi pričel s treningi in je zato moral ostati doma. Brez teh

igralcev pa je moštvo ostalo skoraj brez menjav, še posebej, ker je odlični Bunderla imel že v prvem polčasu štiri osebne napake in je igral do konca srečanja v stalnem strahu, kdaj mu bosta sodnika dosodila še peto. Na vso nesrečo pa je v 3. minuti drugega polčasa moral igro zapustiti še Koren, Dragojevič pa je dobil v osmi minuti tudi četrto osebno napako.

Od te minute dalje pa je odpor našega moštva bil zlomljen in domačini so z lahkoto osvojili za njih dragocene točke. Kljub oslavljenemu moštvu in slabi igri Piriha in Čampe pa je rezultat ugoden in v celoti igra zadovoljiva.

Koše za Jesenice: Bunderla 23, Božič 18, Sodja 6, Čampa 4, Dragojevič 4, Koren 7, Pirihi 2.

CHAMONIX — od tu startajo alpinisti v Walkerjev steber

Razpored tekmovanja

SOBOTA, 30. 8. 1969

ob 10. uri: nogomet — Štore : Jesenice
odbojka — Štore : Jesenice
plavanje — Štore : Jesenice — Ravne
rokomet — Ravne : Jesenice
namizni tenis — Ravne : Štore (moški)
namizni tenis — Ravne : Jesenice (ženske)
streljanje — Ravne : Štore : Jesenice (moški)

ob 16. uri: odbojka — Ravne : Jesenice (veterani)

ob 16.45: nogomet — Ravne : Štore
odbojka — Ravne : Štore
rokomet — Jesenice : Štore
namizni tenis — Jesenice : Ravne (moški)
namizni tenis — Štore : Ravne (ženske)
streljanje — Ravne : Štore : Jesenice (ženske)

ob 17.15: atletika — tek 1500 m

NEDELJA, 31. 8. 1969

ob 9. uri: odbojka — Jesenice : Ravne
rokomet — Štore : Ravne
namizni tenis — Štore : Jesenice (moški)
namizni tenis — Jesenice : Štore (ženske)
atletika — tek 100 m
— skok v višino
— skok v daljino
— met krogla

ob 9.30: atletika — tek 400 m

ob 10. uri: nogomet — Jesenice : Ravne

ob 10.30: atletika — balkanska štafeta
800 x 400 x 200 x 100 m